

Հայաստանի Հանրապետության
Կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007
թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն
որոշմամբ հաստատված հավելված 5

2015թ. III-րդ ԵՌԱՍՍՅԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՍԻՋԱՆԿՅԱԼ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ
ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ
Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ ՓՈՂ. 23 /1

ARMECONOMBANK

Ծանոթագրություն 1. «Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում»

Իրավական դաշտ.

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՍՏՐԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակսոցքանկի հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թթ. «Հայպետառքանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 19 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 20 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

Բանկի հիմնական գործունեությունը.

Հանդիսանալով ունիվերսալ ֆինանսավարկային կառույց՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍՏՐԱՆԿ» ԲԲԸ իր հստակորոշումներին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկում փաթեթ: Բանկի ակտիվային գործառնությունների գերակշռող մասը բաժին է ընկնում վարկային գործունեությանը: Բանկը վարկավորում է երկրի տնտեսության համարյա բոլոր ճյուղերը՝ պայմանավորված ներկայացվող ծրագրի ռիսկայնությամբ եւ հեռանկարով: Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալել միջազգային վարկավորման ծրագրերով վարկավորման ուղղությամբ: Բանկը տրամադրում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ սպառողական, հիփոթեքային վարկեր:

Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն սպառողական շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ:

Կորպորատիվ կառավարում

Բանկի կառավարման մարմիններն են՝ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը՝ որպես բանկի կառավարման բարձրագույն մարմին, Բանկի Խորհուրդը, Բանկի Վարչությունը և Գործադիր տնօրենը:

Բանկի խորհրդի կառուցվածքը և կազմը

Բանկի Խորհրդի նախագահ

Ս. Սուքիասյան

Բանկի Խորհրդի անդամներ

Ա. Մելիքյան

Լ. Պետրոսյան

Ի. Մանագաձե

Ռ. Հայրապետյան

Բանկի տնօրինության կառուցվածքը և կազմը

Գործադիր տնօրեն՝ Ա. Նալջյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ՝ Ռ. Բաղայան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով՝ Օ.Չիչյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ գործառնական գծով՝ Ա.Առաքելյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ միջազգային և զարգացման գծով՝ Ա.Մանրիկյան

Գլխավոր հաշվապահ՝ Գ. Ազատյան

Ռ-ազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ՝ Հ. Ավետիսյան

Իրավաբանական վարչության պետ՝ Վ.Ջհանգիրյան

Վարկավորման վարչության պետ՝ Ա. Առաքելյան

Պլաստիկ քարտերի վարչության պետ՝ Ա.Գալստյան

Բանկի սեփականության կառուցվածքը և բաժնետերերի/մասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 30.09.2015թ. դրությամբ կազմում է 2,333,338 հազ. ՀՀ դրամ: Այն ներառում է 933,335 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Բանկն ունի 1423 բաժնետեր:

Նշանակալից մասնակիցներ

Սուբիասյան Սարիբեկ Ալբերտի 22.6 %
Սուբիասյան Խաչատուր Ալբերտի 19.5 %
Սուբիասյան Ռոբերտ Ալբերտի 15.3 %
Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ 20.0 %

Բանկի ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը

Բանկում ղեկավարների վարձատրության հատուկ քաղաքականություն չի կիրառվում: Ղեկավար անձանց վարձատրությունը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի հիման վրա:

Բանկի արտաքին աուդիտին վճարները

Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձը հաստատվում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Բանկի խորհրդի ներկայացմամբ, իսկ արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վարձատրության չափը հաստատվում է Բանկի խորհրդի կողմից:

Ծանոթագրություն 2. «Հաշվապահական քաղաքականությունը»

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ՀՀ օրենսդրության և ենթաօրենսդրական ակտերի՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտերի և վերջինի պատրաստման և ներկայացման սկզբունքների, ստանդարտների կիրառման ուղեցույցների և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդունված իրավական ակտերի: Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա՝ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները (բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության) պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքին համապատասխան:

Եկամուտների և ծախսերի հիմնական տեսակների ճանաչումը

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օվերդրաֆտների, օվերնայթների, վարկային գծերի, թղթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցպահանջ ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական

հոսքերը: Արժեգրկված վարկերի տոկոսների հաշվեգրումը չի դադարեցվում: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեգրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեգրվող գումարի չափի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Բանկի կողմից տույժերի և տուգանքների գծով վճարվելիք գումարները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Այլ եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ վարձավճարները, գովազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը կամ նախորդ ժամանակաշրջանի վճարումները: Ընդ որում, ոչ տոկոսային ծախսերի գծով, հաշվեգրումները ամսական մինչև 10,000 դրամ կազմելու դեպքում կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը, իսկ 10,000 դրամից ավելի դեպքում՝ օրական: Բանկը աշխատակիցների արձակուրդային վճարների գծով ծախսերի կուտակումը կատարում է յուրաքանչյուր օր:

Հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված), վարձակալված հիմնական միջոցներին ուղղված կապիտալ ներդրումների և ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիոն հատկացումներն սույն Քաղաքականությամբ սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը: Շահագործումից դուրս հիմնական միջոցների գծով ամորտիզացիոն հատկացումները Բանկի վարչության կողմից սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

Արտարժույթային գործառնությունների հաշվառում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ միջին փոխարժեքը: Արտարժույթային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ կամ ծախս: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Արտարժույթի առքի և վաճառքի փոխարժեքները սահմանվում են հաշվի առնելով ՀՀ միջբանկային շուկայում ձևավորված փոխարժեքների մեծությունը, առաջարկի և պահանջարկի ծավալները ՀՀ տարածքում, այլ գործոններ (շուկայի ուսումնասիրության հիման

վրա կատարված կանխատեսումներ, ֆորս-մաժորային պայմաններ և այլն): Արտարժույթի փոխարժեքները սահմանելիս նշված գործոններից բացի, հիմք են ընդունվում նաև տվյալ պահին արտարժույթի միջազգային շուկայում ձևավորված և «REUTERS DEALING» համակարգում արտացոլված փոխարժեքները:

Հարկային հաշվառում

Շահութահարկի, ավելացված արժեքի հարկի, եկամտային հարկի, գույքահարկի, հողի հարկի, պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային վճարումների գծով հաշվառումը տարվում է ՀՀ հարկային օրենսդրությանը համապատասխան:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համաձայն՝ յուրաքանչյուր օրվա համար հաշվեգրվում է շահութահարկի պարտավորությունը հարկային շահույթի նկատմամբ (հաշվի առած «Շահութահարկի օրենքի» համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը) և յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրվա դրությամբ այն ճշգրտվում է:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարբերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է յուրաքանչյուր եռամսյակի վերջին աշխատանքային օրը:

Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ Բանկը՝ ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք. մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ. հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Բանկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրումը) և կամ արտահոսքի (ելքագրումը) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով, Բանկի կողմից ընդունված դրամարկղային գործառնությունները կանոնակարգող կարգով,

ինչպես նաև այլ կարգերով և իրավական ակտերով նախատեսված և պատշաճորեն կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը կազմվում է ուղղակի մեթոդով:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց տրված կամ ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ համապատասխանաբար գումարած կամ հանած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների, հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա:

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ՝ ակտիվներ, որոնք ձեռք են բերվել կամ առաջացել են հիմնականում գների կամ դիվերային հավելագների (մարժանների) կարճաժամկետ տատանումներից շահույթ ստանալու նպատակով: Ակտիվը պետք է դասակարգվի որպես շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող, եթե այն, անկախ դրա ձեռք բերման պատճառից, այնպիսի պորտֆելի մի մաս է, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և հետագայում վերաչափվում են իրական արժեքով՝ ելնելով գործող շուկայական գներից: Համապատասխան իրացված և չիրացված բոլոր օգուտներն ու վնասները գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող արժեքներից ստացված եկամուտներ հոդվածում:

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ՝ այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով և որոնք կարող են վաճառվել՝ ելնելով իրացվելիության պահանջներից կամ տոկոսադրույքի, փոխարժեքների և կապիտալ գործիքների արժեքների փոփոխություններից:

Վաճառքի համար մատչելի արժեքների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած չիրացված շահույթն ու վնասը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում մինչև այն

պահը, երբ նշված ֆինանսական ակտիվը օտարվում է կամ որոշվում է որպես արժեզրկված: Այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, պետք է ճանաչվի հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Երբ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով առկա է կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ վկայություն, այդ ակտիվները վերադասակարգվում են որպես շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալ գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը հիմնված է դրանց գնանշված շուկայական գների վրա: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքի որոշվում է գնալին մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով:

Կապիտալ գործիքներում այն ներդրումները, որոնք չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա, հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ասոցիացված և դուստր ընկերություններում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքի մեթոդով:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր՝ ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր՝ ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող էական գումարի ակտիվների վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով հնարավոր կորուստների պահուստները:

Բանկը գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Իրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Հեջի հաշվապահական հաշվառման ժամանակ հեջավորման գործիքի և համապատասխան հեջավորող հոդվածի իրական արժեքների փոփոխությունների արդյունքները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում համաչափորեն ճանաչվում են գուտ շահույթ կամ վնաս:

Հետզման պայմանագրեր

Հետզման պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում: Նշված պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործառնություններ:

Հետզման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հողվածներում: Հետզման պայմանագրով ձեռքբերված արժեթղթերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հողվածներում: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետզման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում:

Վարձակալություն

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կարող է վարձակալել հող, շենք և տարածքներ, այլ հիմնական միջոցներ, ինչպես նաև դրանց գծով կատարում կապիտալ ներդրումներ: Վարձակալված միջոցների հաշվապահական հաշվառումը տարվում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության:

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

Վարձակալված հողի, շենքի և տարածքների, այլ հիմնական միջոցների վրա կատարված այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են վարձակալված հիմնական միջոցի արժեքը, դիտվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ակտիվի 10%-ը գերազանցող մասով ճանաչվում են ակտիվ: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստ

Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորումը իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն:

Հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կատարվում են պահուստների ճշգրտումներ համաձայն ՖՀՄՄ-ների:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների՝ ակտիվի մշակման փուլում, եթե հնարավոր է ցուցադրել ներստեղծված ակտիվի համապատասխանությունը ստանդարտով առաջադրված պայմաններին: Ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի սկզբնական արժեքը որոշվում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին համապատասխան:

Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է Գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված ծախսերը: Ընդ որում, սկզբնական արժեքում կարող են ներառվել միայն այն ծախսումները, որոնք կատարվել են այն հաշվետու եռամսյակում, որի ընթացքում ճանաչվում է տվյալ ակտիվը:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին Բանկի Վարչության որոշմամբ:

Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշում է Բանկը՝ ելնելով հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված չափանիշներից: Մասնավորապես, ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշելու համար հաշվի է առնվում շուկայում տվյալ պահին առկա նմանատիպ նպատակային նշանակություն ունեցող ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետի մասին տեղեկատվությունը, Բանկում նախկինում գործող նմանատիպ ծրագրերի փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետը, ստանդարտով նախատեսված այլ չափանիշներ:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի ժամանակաշրջանը և ամորտիզացիայի մեթոդը սահմանվում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների համաձայն, կնքված պայմանագրի գործողության ժամկետում, իսկ այդ ժամկետի բացակայության կամ դրա որոշման անհնարինության դեպքում այն ընդունվում է 10 տարի: Ամորտիզացիայի մեթոդի փոփոխությունն իրականացվում է Բանկի Խորհրդի կողմից սույն Քաղաքականության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով պահանջվող տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է առանձին:

2014թ հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է «Շահութահարկի օրենքի» համաձայն: Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույքը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, հարկերը, ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարները, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած զեղչ և արտոնություն հանվում է գնման գնից:

Ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրսգրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկի ներքին ակտերով:

Հիմնական միջոցների միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գույք և գրասենյակային սարքավորումներ, կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, փոխադրամիջոցներ և այլն) իրականացվում է գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման ժամկետից, նշանակությունից և նպատակից:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

Շենքեր, շինություններ	50 տարի 2%
Համակարգիչներ	5 տարի 20%
Տրանսպորտային միջոցներ	8 տարի 12.5%
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ, UPS մարտկոցներ, բանկոմատներ, գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	8 տարի 12.5%
Այլ համակարգչային տեխնիկա՝ տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր (պրինտեր, սկաներ, պատճենահանող սարքեր), POS տերմինալներ, մոդեմներ,	3 տարի 33.3%
Ցանցային սարքեր	5 տարի 20%
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ	1 տարի 100%

Մինչև 2013թ-ի հունվարի 1-ը շահագործման մեջ եղած հիմնական միջոցների մաշվածությունը, կապված օգտակար ծառայությունների ժամկետների վերանայման հետ,

հաշվարկվում է հետևյալ կերպ. հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը (սկզբնական արժեքից հանած կուտակված մաշվածությունը) բաշխվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդով՝ նոր սահմանված օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետում: Վերջինս իրենից ներկայացնում է 2013թ-ի հունվարի 1-ից սահմանվող օգտակար ծառայության ժամկետի և շահագործման անցնելու ամսաթվից մինչև 2013թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածի տարբերություն:

01.01.2013թ.-ից հետո ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց սկզբնական արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց սկզբնական արժեքի 1%-ի չափով:

Մինչև 01.01.2013թ. ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 1%-ի չափով :

2014թ հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված հիմնական միջոցների մաշվածությունը հաշվարկվում է «Շահութահարկի օրենքի» համաձայն : Հիմնական միջոցների տվյալ խմբի ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույքը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ :

Հողի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Եթե տարվա ընթացքում կատարված վերանորոգման ծախսերի մեծությունը գերազանցում է ակտիվի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման դեպքում՝ վերագնահատված արժեքի) 10%-ը, ապա այս ծախսերը նույնպես ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և 10%-ը գերազանցող մասով ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման (ֆինանսական տարվա ընթացքում 25%) դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա: Վերագնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Հիմնական միջոցների վերագնահատումն իրականացվում է վերականգման արժեքի գործակցի մեթոդով: Վերագնահատման արդյունքները Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվապահական հաշվառման

ստանդարտներով սահմանված կարգով: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեգրվում է չբաշխված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում՝ մաշվածության հաշվարկմանը գույքընթաց: Ընդ որում, հաշվեգրվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությամբ: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեգրումը չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի արտացոլվում:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Բանկի հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումների գծով ձևավորված ակտիվները, ինչպես նաև շահագործումից դուրս հիմնական միջոցները չեն ամորտիզացվում:

Պաշարներ

Բանկի պաշարները ընդգրկում են՝ արագամաշ առարկաները, ապրանքները, ներառյալ գրավի բռնագանձման արդյունքում Բանկի սեփականությանն անցած ունեցվածքը, նյութերը և օժանդակ միջոցները, որոնք պետք է օգտագործվեն Բանկի գործունեության ընթացքում: Արագամաշ առարկաներին են վերաբերում այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին: Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է միջին կշռված արժեքի բանաձևով: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

Հաշվարկներ բանկի և մասնաճյուղերի միջև

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի փոխադարձ հաշիվները համադրվում են յուրաքանչյուր օր՝ ծրագրային եղանակով ստացվող հաշվետվության միջոցով: Համադրման արդյունքում հայտնաբերված սխալներն ուղղվում են տվյալ օրվա ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ կազմելիս Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները պարտադիր գրոյացվում են:

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները ենթակա են փակման շաբաթական կտրվածքով:

Բաժնետիրական կապիտալ և հետ գնված բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը ներառված են սեփական (ընդհանուր) կապիտալում: Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները արտացոլվում են սեփական կապիտալում այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են: Ընթացիկ տարվան վերաբերվող շահաբաժինները, որոնց վճարումը հայտարարվել է հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բացահայտվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցող իրադարձությունների ծանոթագրությունում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթը հարաբերելով տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Որոշակի դեպքերում և համաձայն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի Բանկը կարող է հետ գնել իր բաժնետոմսերը: Այս դեպքում վճարված փոխհատուցումը նվազեցվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալից և ներկայացվում է որպես հետգնված բաժնետոմսեր մինչև

վերջինների իրացումը: Նշված բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվելու դեպքում ստացված ցանկացած փոխհատուցումը ներառվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալում:

Ներդրողների կողմից սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գնի և անվանական արժեքի միջև եղած դրական տարբերությունը ճանաչվում է սեփական կապիտալում որպես արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով էմիսիոն եկամուտ:

Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, երբ դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Բանկը օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացվող համախմբված հաշվետվությունների կազմման կարգ»-ի համաձայն:

Սեզնենտային հաշվետվություններ

Բանկն օգտագործում է բիզնես-սեզնենտների (ըստ ֆիզիկական անձանց, կազմակերպություններին և մատուցվող բանկային ներդրումային ծառայությունների) տեղեկատվությունը որպես առաջնային ներկայացման ձև: Աշխարհագրական սեզնենտները հանդիսանում են երկրորդային ներկայացման ձև:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ գտված գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Հետագայում թողարկված պարտքային արժեթղթերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով և ցանկացած տարբերություն, որը

առաջանում է ստացված զուտ փոխհատուցման և մարվող գումարների միջև, արտացոլվում է եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունում տվյալ արժեթղթերի շրջանառության ժամանակահատվածում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Համադրելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվում են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

Հաշվապահական հաշվառման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ֆինանսական տարվա վերջին աշխատանքային օրվա վիճակով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, եթե անհրաժեշտություն է առաջանում կատարելու համապատասխան ճշգրտումներ՝ նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ, կատարվում են հետևյալ դեպքերում՝ Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, էական սխալներ, որոնք հայտաբերվել են աուդիտորական կազմակերպության կողմից և հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, եթե էական սխալի գումարը կախված է տվյալ գործարքի կամ հողվածի չափից և բնույթից, և հաշվեկշռում արտացոլված ցուցանիշները էական չեն փոփոխվելու, և եթե այդ տեղեկատվության չբացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ փոփոխու թյուններ չեն կատարվում:

Եթե Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում է, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անհրազործելի է:

ARMECONOMBANK

Ծանոթագրություն 3. «Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ»

Հազ դրամ

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	01.07.2015- 30.09.2015	01/01/2015- 30/09/2015	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	32,578	117,358	135,360	367,152
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխատվություններից	2,081,519	5,944,493	1,727,625	4,927,409
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	241,119	643,802	203,334	595,019
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	106,947	334,269	56,181	155,816
Այլ տոկոսային եկամուտ	31	665	18	256
Ընդամենը	2,462,194	7,040,587	2,122,518	6,045,652
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր				
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	306,432	975,898	271,381	811,985
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	617,128	1,912,767	616,125	1,804,785
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի դիմաց	-	-	-	-
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի դիմաց	275,502	812,507	115,264	366,936
Տոկոսային ծախսեր ստորադաս փոխառությունների դիմաց	135,457	259,457	-	-
Այլ տոկոսային ծախսեր	13,542	37,918	-	-
Ընդամենը	1,348,061	3,998,547	1,002,770	2,983,706
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	1,114,133	3,042,040	1,119,748	3,061,946

Ծանոթագրություն 4. «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

Հազ դրամ

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	01.07.2015- 30.09.2015	01/01/2015- 30/09/2015	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014
Դրամարկղային գործառնություններից	39,125	99,445	38,615	101,189
Հաշվարկային ծառայություններից	278,157	759,099	273,278	723,321
Երաշխիքներից, հոծարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	3,427	8,632	2,446	6,851
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	7,638	17,147	1,961	5,973
Վճարային քարտերի սպասարկումից	24,217	64,747	11,105	28,882
Այլ կոմիսիոն վճարներ	28,581	102,101	42,417	134,853
Ընդամենը	381,145	1,051,171	369,822	1,001,069
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր				
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ	599	1,756	576	1,817
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	36,671	105,546	34,939	95,618

Երաշխիքների, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնությունների, հավատարմագրային կառավարման	9,792	27,331	2,346	3,180
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	5,402	13,056	11,826	36,996
Այլ կոմիսիոն վճարներ*	29,835	85,459	31,534	102,671
Ընդամենը	82,299	233,148	81,221	240,282
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	298,846	818,023	288,601	760,787

* Այլ կոմիսիոն վճարների գծով ծախսերը հիմնականում կատարվել են վճարահաշվարկային ծառայությունների և միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի դիմաց վճարված կոմիսիոն վճարների գծով:

Ծանոթագրություն 5. «Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումներից	01.07.2015- 30.09.2015	01/01/2015- 30/09/2015	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝	(8,097)	(37,120)	(16,435)	(42,526)
բաժնետոմսերից	-	-	-	-
պարտքային արժեթղթերից	-	-	-	-
աժանցյալներից	(8,097)	(37,120)	(16,435)	(42,526)
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	11,532	(146,639)	56,112	37,335
Ընդամենը	3,435	(183,759)	39,677	(5,191)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝	-	1,328	39,252	155,319
բաժնետոմսերից	-	-	15	15
պարտքային արժեթղթերից	-	1,328	39,237	155,304
աժանցյալներից	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	-	-	-	-
Ընդամենը	-	1,328	39,252	155,319
Արտարժույթային գործառնություններից	-	-	-	-
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	208,887	555,647	240,678	619,585
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	(32,764)	113,519	(68,852)	(80,702)
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների առք ու վաճառքից ստացված զուտ	211	1,375	3,006	8,614
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված	(15)	451	(3,385)	2,306
Ընդամենը	176,319	670,992	171,447	549,803
Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	179,754	488,561	250,376	699,931

Ծանոթագրություն 6. «Այլ գործառնական եկամուտ»

Հազ դրամ

Այլ գործառնական եկամուտ	01.07.2015- 30.09.2015	01/01/2015- 30/09/2015	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	66,696	164,107	36,013	106,467
Ֆակտորինգից ստացված եկամուտներ	-	-	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	(2,367)	(4,768)	3,378	(973)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից զուտ	-	-	-	-
Այլ եկամուտներ*	60,287	91,583	8,762	89,675
Ընդամենը	124,616	250,922	48,153	195,169

Այլ եկամուտներ* -ի գոյացման հիմնական աղբյուրներից են քաղվածքների, չեկային և ավանդային գրքույկների, տեղեկանքների տրամադրումից և այնպիսի տարաբնույթ ծառայություններից գանձվող գումարները, որոնց համար հատուկ եկամտային հաշիվներ նախատեսված չեն:

Ծանոթագրություն 7. «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ»

Հազ դրամ

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01/07/2015- 30/09/2015	01/01/2015- 30/09/2015	01/07/2014- 30/09/2014	01/01/2014- 30/09/2014
Սկզբնական մնացորդ	23,873	23,873	23,873	23,873
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	(23,873)	(23,873)	4	4
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	-	-	-	-
Պահուստի օգտագործում	-	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	23,877	23,877
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01/07/2015- 30/09/2015	01/01/2015- 30/09/2015	01/07/2014- 30/09/2014	01/01/2014- 30/09/2014
Սկզբնական մնացորդ	3,586	8,506	10,143	3,636
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	101	(4,819)	(3,771)	2,736
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	-	-	-	-
Պահուստի օգտագործում	-	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	3,687	3,687	6,372	6,372
Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվությունների գծով (Ծանոթագրություն 16)	01/07/2015- 30/09/2015	01/01/2015- 30/09/2015	01/07/2014- 30/09/2014	01/01/2014- 30/09/2014
Սկզբնական մնացորդ	852,527	736,558	863,587	817,445
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	49,626	283,944	94,518	194,274
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	89,218	135,856	35,553	41,672
Պահուստի օգտագործում	(62,171)	(227,158)	(20,972)	(80,705)
Վերջնական մնացորդ	929,200	929,200	972,686	972,686

Ներդրումների գծով (Ծանոթագրություն 17)	01/07/2015- 30/09/2015	01/01/2015- 30/09/2015	01/07/2014- 30/09/2014	01/01/2014- 30/09/2014
Սկզբնական մնացորդ	4,690	4,690	4,690	4,690
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ				
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	4,690	4,690	4,690	4,690
Այլ ակտիվների գծով (Ծանոթագրություն 21)	01/07/2015- 30/09/2015	01/01/2015- 30/09/2015	01/07/2014- 30/09/2014	01/01/2014- 30/09/2014
Սկզբնական մնացորդ	9,845	3,435	31,655	12,439
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	(8,968)	(5,558)	9,809	26,507
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	1,500	4,515	4,524	7,058
Պահուստի օգտագործում		(15)	(42,406)	(42,422)
Վերջնական մնացորդ	2,377	2,377	3,582	3,582
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով(Ծանոթագրություն 30)	01/07/2015- 30/09/2015	01/01/2015- 30/09/2015	01/07/2014- 30/09/2014	01/01/2014- 30/09/2014
Սկզբնական մնացորդ				
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ				
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	-
Ընդամենը զուտ մասհանումներ պահուստներին	16,886	249,694	100,560	223,521

Ծանոթագրություն 8. «Ընդհանուր վարչական ծախսեր»

Հազ դրամ

Ընդհանուր վարչական ծախսեր	01.07.2015- 30.09.2015	01/01/2015- 30/09/2015	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	781,790	2,402,791	762,102	2,375,145
Ծախսեր սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին հատկացումների գծով	318	993		
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	29	164	319	1,501
Գործուղման ծախսեր	13,511	28,461	10,734	32,563
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	71,570	195,527	61,937	156,999
Ապահովագրության ծախսեր	21,450	62,988	18,480	51,347
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով	27,065	45,823	7,716	39,876
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով	44,157	139,389	43,208	143,599
Աուդիտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	(6,589)	5,459	3,549	8,387
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	23,627	72,851	24,357	75,852
Տրանսպորտային ծախսեր	24,912	76,973	27,813	76,153
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ՝ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	51,331	147,268	42,304	131,618
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	17,151	53,682	20,038	73,537

Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով ծախսեր	-		3,000	3,000
Այլ վարչական ծախսեր	13,472	14,532	1,877	12,230
Ընդամենը	1,083,794	3,246,901	1,027,434	3,181,807

Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ

	01.07.2015- 30.09.2015	01/01/2015- 30/09/2015	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014
Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ	870	868	897	894
Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ (հազ դրամ)	296	299	287	284

Ծանոթագրություն 9. «Այլ գործառնական ծախսեր»

	Հազ դրամ			
Այլ գործառնական ծախսեր	01.07.2015- 30.09.2015	01/01/2015- 30/09/2015	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	-			826
Ինկասացիայի համար կատարված վճարումներ	66,371	191,371	62,500	187,500
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	51,551	158,813	47,864	157,078
Ֆակտորինգի գծով ծախսեր	-	-		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	98,256	290,116	94,035	272,330
Կորուստներ ակտիվների արժեզրկումից	-	-		
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	17,144	50,645	15,999	46,209
Այլ ծախսեր	64,531	181,342	53,505	174,063
Ընդամենը	297,853	872,287	273,903	838,006

Այլ գործառնական ծախսեր ծանոթագրության այլ ծախսեր տողում հիմնականում ներառված են VISA վճարահաշվարկային համակարգին անդամագրվելու համար սահմանված եռամսյակային վճարները, ինչպես նաև վճարային պլաստիկ քարտերի ձեռքբերման համար կատարված ծախսերը:

Ծանոթագրություն 10. «Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս»

	Հազ դրամ			
Վերահսկվող միավորումներում ներդրումներից զուտ եկամուտ	01.07.2015- 30.09.2015	01/01/2015- 30/09/2015	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներից եկամուտ	(0)	9,694	177	(17,500)

Ծանոթագրություն 11. «Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)»

Հազ դրամ

Շահութահարկի գծով ծախս	01.07.2015 30.09.2015	01.01.2015 30.09.2015	01.07.2014 30.09.2014	01.01.2014 30.09.2014
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	40,000	43,804	93,144	164,150
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	(2,297)	(3,106)	(19,278)	(31,767)
Ընդամենը	37,703	40,698	73,866	132,383

Հազ դրամ

	01.07.2015 30.09.2015	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2015 30.09.2015	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.07.2014 30.09.2014	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2014 30.09.2014	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթը մինչև հարկումը	318,816		240,651		305,158		457,000	
Շահութահարկի դրույթաչափով	63,763	20	48,130	20	61,032	20	91,400	20
Զհարկվող եկամուտներ	(25)	0.01	(500)	0.21	(25)	0.01	(720)	0.16
Զնվազեցվող ծախսեր	(31,116)	9.76	20,067	8.34	1,100	0.36	31,515	6.90
Զգնահատված հարկային վնաս	-	-	-	-	-	-	-	-
Բացասական/դրական փոխարժեքային տարբերություն	6,556	2.06	(22,794)	9.47	14,448	4.73	15,680	3.43
Նախորդ տարվա հաշվարկված հարկային ծախսի ճշտում	-	-	-	-	-	-	-	-
Այլ արտոնություններ	(1,475)	0.46	(4,205)	1.75	(2,689)	0.88	(5,492)	1.20
Շահութահարկի գծով ծախս	37,703	11.83	40,698	16.91	73,866	24.21	132,383	28.97

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկը

Հազ դրամ

	Մնացորդ նախորդ ժամանակա- շրջանի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալով ճանաչված	Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝	123,232	7,193	-	130,425
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով	23,616	(4,393)		19,223
Այլ պարտավորություններ	99,616	11,586		111,202
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝	(87,311)	(4,087)	50,452	(40,946)
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	(64,261)		50,452	(13,809)
Հիմնական միջոցների գծով	(4,703)	414		(4,289)
Պայմանական պարտավորություններ	(8,143)	1,930		(6,213)
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(10,204)	(6,431)		(16,635)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	35,921	3,106	50,452	89,479

Ծանոթագրություն 12. «Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ»

Հազ դրամ

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	01.07.2015- 30.09.2015	01/01/2015- 30/09/2015	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	281,113	199,953	231,292	324,617
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով				
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ (վնաս)	281,113	199,953	231,292	324,617
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	933,335	933,335	933,335	933,335
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	0.30	0.21	0.25	0.35

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթի կամ վնասի և այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվի հարաբերությունն է:

Ծանոթագրություն 13

13-1. «Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ճշ կենտրոնական բանկում

Չափ դրամ

Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ճշ կենտրոնական բանկում	30.09.2015	31.12.2014
Կանխիկ դրամական միջոցներ	5,322,096	4,406,731
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	1,630,221	985,296
Թղթակցային հաշիվներ ճշ ԿԲ-ում*	15,791,262	13,937,991
Ավանդային հաշիվներ ճշ ԿԲ-ում	619,164	
Ղեկարկված միջոցներ ճշ ԿԲ-ում**	270,000	1,270,000
Այլ պահանջներ ճշ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Չափվեցրված տոկոսներ		
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ճշ ԿԲ-ում	23,632,743	20,600,018

* Թղթակցային հաշիվները ճշ ԿԲ-ում ներառում են ճշ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման միջոցները: ** ճշ ԿԲ-ում ղեկարկված գումարը իրենից ներկայացնում է ԱրՔԱ վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար որպես երաշխիքային ավանդ:

13-2. «Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ», որոնք ներառվում են դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում

Չափ դրամ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30.09.2015	31.12.2014
Կանխիկ դրամական միջոցներ և կանխիկին հավասարեցված վճարային փաստաթղթեր	6,952,317	5,392,027
Թղթակցային հաշիվներ ճշ ԿԲ-ում	15,791,262	13,937,991
Ավանդային հաշիվներ ճշ ԿԲ-ում		
Թղթակցային հաշիվներ ռեզիդենտ բանկերում	20,335	77,666
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում	2,361,379	2,946,771
	25,125,293	22,354,455
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		

Ծանոթագրություն 14. «Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

Չափ դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	30.09.2015	31.12.2014
ճշ բանկերում	20,335	77,666
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	1,621,837	2,236,011
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	738,977	709,786
Չափվեցրված տոկոսներ	565	973
Ընդամենը	2,381,714	3,024,436
Ճշ բանկերում`		
Վարկեր և ավանդներ	2,368,622	2,374,820
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
Այլ	103,945	238,815
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում		
Վարկեր և ավանդներ		

Այլ		
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում		
Այլ	144,671	266,681
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,817	11,471
Ընդամենը	2,619,055	2,891,787
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		(23,874)
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	5,000,769	5,892,349

Հազ դրամ

Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	30.09.2015	31.12.2014
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում`		
Վարկեր և ավանդներ	189,478	237,484
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	2,858,077	1,251,069
Այլ	63,712	63,881
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում`		
Այլ	52,428	52,495
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
Այլ	254,252	663,783
Հաշվեգրված տոկոսներ	4,524	5,251
Ընդամենը	3,422,471	2,273,963
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(3,687)	(8,504)
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,418,784	2,265,459
Զուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,419,553	8,157,808

**31.12.2014թ. և 30.09.2015թ. Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ այլ պահանջների տողում համապատասխանաբար ներառված են «Visa international» կազմակերպությունում ներդրված 110.676 ԱՄՆ դոլար (31.12.2014թ-ին 52.495 հազ.դրամ 30.09.2015թ.-ին 52.428 հազ.ՀՀ դրամ), «Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ-ում ներդրված 134.495 ԱՄՆ դոլար (31.12.2014թ.-ին` 63.881 հազ ՀՀ դրամ, 30.09.2015թ.-ին` 63.712 հազ. ՀՀ դրամ) գումարներով ապահովագրական դեպոզիտները, ինչպես նաև վճարահաշվարկային համակարգերի նկատմամբ առաջացած դեբիտորական գումարներ:

Ծանոթագրություն 15. «Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	30.09.2015	31.12.2014
Ածանցյալ գործիքներ		
Սվոպ		54,263
Ընդամենը	-	54,263
Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		

Ծանոթագրություն 16. «Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառվածություններ»

Հազ դրամ

Տրված վարկեր և այլ փոխառվածություններ	30.09.2015	31.12.2014
Վարկեր, այդ թվում՝	49,917,742	49,050,647
Հիփոթեքային	3,190,193	3,178,503
Վարկային քարտեր	5,036,277	3,418,764
Ֆակտորինգ		
Նշված հոդվածների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	406,601	324,536
Ընդամենը վարկեր	55,360,620	52,793,947
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(929,200)	(736,559)
Ընդամենը զուտ վարկեր	54,431,420	52,057,388

Հազ դրամ

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխառվածությունների կառուցվածքը	30.09.2015		31.12.2014	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ
Վարկեր և փոխառվածություններ, որից	55,360,620	31,797	52,793,947	29,567
աշխատող վարկեր	53,631,188	31,215	52,002,663	29,344
արժեզրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխառվածություններ, այդ թվում՝	1,729,432	582	791,284	223
ժամկետանց	163,191	534	44,518	141
վերաձևակերպված			59,546	2
վերաֆինանսավորված				
Ընդամենը վարկեր	55,360,620	31,797	52,793,947	29,567
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(929,200)		(736,559)	
Ընդամենը զուտ վարկեր	54,431,420		52,057,388	

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	30.09.2015	31.12.2014
Պետական ձեռնարկություններ	33,784	19,836
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	28,007,408	24,785,461
խոշոր ձեռնարկություններ	7,767,695	6,938,746
փոքր և միջին ձեռնարկություններ	20,239,713	17,846,715
այդ թվում բիզնես քարտեր	239,175	48,231
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	23,554,820	23,907,814
սպառողական վարկեր	13,319,676	14,688,787
հիփոթեքային վարկեր	3,190,193	3,178,503
վարկային քարտեր	4,795,032	3,370,533
Անհատ ձեռնարկատերեր	3,358,007	3,756,300
Հաշվեգրված տոկոսներ	406,601	324,536
Ընդամենը վարկեր	55,360,620	52,793,947
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(929,200)	(736,559)
Ընդամենը զուտ վարկեր	54,431,420	52,057,388

Հազ դրամ

Վարկային պարտավորություններ 20 խոշոր վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձաց գծով	30.09.2015	31.12.2014
Հաշվեկշռային մնացորդ	18,076,323	15,714,417
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների մնացորդ	1,380,174	690,924
Ընդամենը	19,456,497	16,405,341
Վարկային ներդրումներ	54,431,420	52,057,388
Տեսակարար կշիռ վարկային պորտֆելում	36%	32%
Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալ	12,828,059	9,295,741
Տոկոսային հարաբերակցություն կապիտալի նկատմամբ	152%	176%

Միջազգային ծրագրերով վարկային ներդրումներ	30.09.2015	
	Մնացորդ հազ դրամ	քանակ
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,352,048	204
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների ՀՀ կառավարության վարկային ծրագիր		
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Ջարգացում" ծրագիր	126,240	1
ՎՋԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 1-ին վարկային ծրագիր		
ՎՋԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 2-րդ վարկային ծրագիր		
Համաֆինանսավորում	-	
ՄՖԿ		
Սևծովյան բանկի 1-ին վարկային ծրագիր		
Սևծովյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	688,531	42
Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագիր		

Տնտեսության կայունացման Ռուսաստանի Դաշնության ծրագիր		
ՄՖԿ վարկային ծրագիր (IFC FMO)		
ՎՁԵԲ միկո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/	4,126,652	545
ՎՁԵԲ միկրովարկավորման ծրագիր	-	-
Atlantic Forfaitierungs AG վարկային ծրագիր	644,928	12
Հիփոթեքային վարկեր	85,719	42
այդ թվում		
ԳՀՀ	85,719	42
ՎՁԵԲ		
ՄՖԿ		
Ընդամենը	8,024,118	846

Վարկային ներդրումներ	31.12.2014	
	Մնացորդ հազ	քանակ
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,250,180	212
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների ՀՀ կառավարության վարկային ծրագիր	512,013	38
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Ջարգացում" ծրագիր	146,172	1
ՎՁԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 1-ին վարկային ծրագիր	2,712	1
ՎՁԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 2-րդ վարկային ծրագիր	146,900	16
Համաֆինանսավորում	-	-
ՄՖԿ	12,827	1
Սևծովյան բանկի 1-ին վարկային ծրագիր	91,744	6
Սևծովյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	959,480	45
Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագիր	96,907	43
Տնտեսության կայունացման Ռուսաստանի Դաշնության ծրագիր	17,791	1
ՄՖԿ վարկային ծրագիր (IFC FMO)	1,600,389	28
ՎՁԵԲ միկո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/	4,789,580	558
ՎՁԵԲ միկրովարկավորման ծրագիր	260	1
Atlantic Forfaitierungs AG վարկային ծրագիր	469,794	6
Հիփոթեքային վարկեր	104,194	495
այդ թվում		
ԳՀՀ	104,194	43
ՎՁԵԲ		
ՄՖԿ		
Ընդամենը	11,200,943	1,452

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխառվածությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների (առանց հաշվի առնելու վարկերի հնարավոր կորսուտների գծով պահուստները)	30.09.2015	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2014	
			Տոկոսային հարաբերությունը	
Արդյունաբերություն	7,958,362	14	7,018,878	13
Գյուղատնտեսություն	2,261,498	4	1,773,557	3
Շինարարություն	3,139,767	6	1,479,100	3
Տրանսպորտ և կապ	297,481	1	303,361	1
Առևտուր	11,132,238	20	11,597,480	22
Սպառողական	18,300,753	33	18,059,327	34
Հիփոթեքային վարկեր	3,211,289	6	3,195,854	6
Սպասարկման ոլորտ	6,650,415	12	5,809,882	11
Այլ	2,408,817	4	3,556,508	7
Ընդամենը	55,360,620	100	52,793,947	100

Հազ դրամ

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	30.09.2015	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2014	
			Տոկոսային հարաբերությունը	
ՀՀ ռեզիդենտներ	54,018,440	100	51,732,852	100
Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ*		-		-
Գերմանիա	6,379	0		-
ԲԲԲ-/Բաա3/-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների ռեզիդենտներ				
Հաշվեգրված տոկոսներ	406,601		324,536	
Ընդամենը	54,431,420	100	52,057,388	100

Հազ դրամ

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	30.09.2015		31.12.2014	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
Կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
Կապիտալի գործիքներ		256,200		52,252
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	-	256,200	-	52,252
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ (հնարավոր կորուստների պահուստ)		(4,691)		(4,690)
Ջուտ ներդրումներ ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ	-	251,509	-	47,562

Հագ դրամ

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	30.09.2015		31.12.2014	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Կապիտալի գործիքներ		1,953		1,917
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		1,953		1,917
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	-	253,462	-	49,479

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները 30.09.2015թ.-ի դրությամբ

Հագ դրամ

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
S.W.I.F.T	Հեռահաղորդակցության ծառայություններ	Բելգիա	13/09/1996	1,953	-
ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔԱՐԴ ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22/02/2000	48,572	5
ԱՔՈԱ ՔՐԵԴԻՏ ՌԵՓՈՐԹԻՆԳ ՓԲԸ	Տեղեկատվական ծառայություններ	ՀՀ	23/06/2006	3,680	1
ՍԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ	Ապահովագրական	ՀՀ	22/02/2000	203,948	15.17
Ընդամենը				258,153	

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների (բացառությամբ կապիտալի գործիքներում ներդրումների) հաշվեկշռային և իրական արժեքները համապատասխանում են իրար:

Ներդրումները կապիտալի գործիքներում ՀՀ-ում չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այդ գործիքների իրական արժեքը՝ ճշգրտորեն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներ ու մեթոդներ, և հետևաբար այդ արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ծանոթագրություն 17.1 «Չետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»

Հազ դրամ

	30.09.2015	31.12.2013
Ակտիվ		
Ընդամենը գրավադրված արժեթղթեր	10,886,000	7,383,991
Այդ թվում		
Սեփական գրավադրված արժեթղթեր	7,946,059	6,118,812
Ռեպո համաձայնագրով ձեռք բերված գրավադրված արժեթղթեր	2,939,941	1,265,179
Պարտավորություն		
Ռեպո համաձայնագրով ներգրավված միջոցներ	10,320,424	7,215,899

Ծանոթագրություն 18. «Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 19. «Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում»

Հազ դրամ

Վերահսկվող միավորներում ներդրումների շարժը	Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբում	194,991
Ավելացում	
Օտարում (վաճառք)	
Ասոցիացված կազմակերպությունների գործունեությունից եկամուտ/(վնաս)	9,694
Այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	(737)
Դասակարգում վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվ	(203,948)
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	-

Հազ դրամ

Վերահսկվող միավորներում ներդրումներ	30.09.2015	31.12.2014
Ասոցիացված կազմակերպություններում	-	194,991
Համատեղ վերահսկվող միավորներում ներդրումներ		
Դուստր բանկերում ներդրումներ		
Այլ դուստր ընկերություններում ներդրումներ		
Շահաբաժիններ		
Ընդամենը	-	194,991

Ծանոթագրություն 20. «Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	Հող, շենքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմն.միջոցներ	Հիմն.միջ.գծով կապ. ներդ.	Վարձակ.հիմն.միջ. գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	3,073,574	1,826,337	491,230	1,280,522	298,668	164,967	7,135,298
Ավելացում	185,230	101,114	100,864	147,616	257,819	1,307	793,950
Օտարում			(89,278)				(89,278)
Արժեզրկում	44,151	102		(102)	(44,151)		-
Վերախմբավորում		(93,019)		(31,550)			(124,569)
Դուրսգրում							-
Վերագնահատում							-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	3,302,955	1,834,534	502,816	1,396,486	512,336	166,274	7,715,401
Ավելացում	35,566	46,316	95,493	47,620	198,381	6,722	430,098
Օտարում			(85,072)				(85,072)
Վերախմբավորում	10,478				(10,478)		-
Դուրսգրում		(5,405)			(987)	(1,062)	(7,454)
Վերագնահատում*							-
Արժեզրկում	-	-	-				-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,348,999	1,875,445	513,237	1,444,106	699,252	171,934	8,052,973
Կուտակված մաշվածություն							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	1,310,418	1,205,931	179,567	776,213		38,146	3,510,275
Ավելացում	44,078	150,180	49,106	98,641		8,856	350,861
Այդ թվում՝ 01.07.2014- 30.09.2014	11,182	38,195	12,816	25,696		2,234	90,123
Օտարում			(63,699)				(63,699)
Դուրսգրում		(93,019)		(30,050)			(123,069)
Արժեզրկում							-
Վերախմբավորում		102		(102)			-
Վերագնահատում							-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	1,354,496	1,263,194	164,974	844,702	-	47,002	3,674,368
Ավելացում	34,242	119,302	42,708	74,119		8,058	278,429
Այդ թվում՝ 01.07.2015 - 31.09.2015	11,507	39,657	14,143	25,452		3,557	94,316
Օտարում			(34,457)				(34,457)
Դուրսգրում		(1,649)				(185)	(1,834)
Վերախմբավորում							-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Արժեզրկում							-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,388,738	1,380,847	173,225	918,821	-	54,875	3,916,506
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք							
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,960,261	494,598	340,012	525,285	699,252	117,059	4,136,467
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,948,459	571,340	337,842	551,784	512,336	119,272	4,041,033

Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Հեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ոչ նյութական ակտիվ գծով կապիտալ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	23,199	121,999	50	14,357	-	159,605
Ավելացում	14,345	7,084	-	-	-	21,429
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեզրկում	-	-	-	-	-	-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատում	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	37,544	129,083	50	14,357	-	181,034
Ավելացում		2,594				2,594
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատում						-
Արժեզրկում	-	-	-	-	-	-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	37,544	131,677	50	14,357	-	183,628
Կուտակված մաշվածություն						
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	19,750	45,450	25	5,883		71,108
Ավելացում	1,960	11,744	4	1,197		14,905
Այդ թվում` 01.07.2014- 30.09.2014	587	3,022	1	302		3,912
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեզրկում						-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատում						-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	21,710	57,194	29	7,080	-	86,013
Ավելացում	1,694	9,095	4	895		11,688
Այդ թվում` 01.07.2015 - 30.09.2015	554	3,083	1	302		3,940
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում						-
Արժեզրկում						-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	23,404	66,289	33	7,975	-	97,701
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք						
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	14,140	65,388	17	6,382	-	85,927
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	15,834	71,889	21	7,277	-	95,021

30.09.2015թ. դրությամբ 128,523 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով շահագործումից դուրս հիմնական միջոցներ հանձնվել են շահագործման:

30.09.2015թ. դրությամբ բանկն ունի ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվ՝ նոր Գործառնական օր» ծրագիր, սկզբնական արժեքը՝ 750 հազ.դրամ ամորտիզացիան 675 հազ.դրամ, մնացորդային արժեքը 75 հազ.դրամ:

30.09.2015թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների արժեքը կազմում է 1,042,452 հազար դրամ (31.12.2014թ` 1,041,802 հազար դրամ):

Ծանոթագրություն 21. «Այլ ակտիվներ»

Հազ դրամ

	30.09.2015	31.12.2014
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ		
Ստացվելիք շահաբաժիններ		
Հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ		
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	24,860	35,061
Ընդամենը	24,860	35,061
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ(ծանոթ. 7)	(411)	(351)
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գուտ գումարներ	24,449	34,710
Ղեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	30.09.2015	31.12.2014
Ղեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	185	607
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	6	89
Կանխավճարներ մատակարարներին	45,397	152,557
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	913	11
Այլ ղեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	32,089	41,350
Ընդամենը	78,590	194,614
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(792)	(1,946)
Ընդամենը	77,798	192,668
Այլ ակտիվներ		
Պահեստ	139,206	138,599
Բռնագանձված գրավ և վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	55,428	55,351
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	74,839	67,505
Այլ ակտիվներ	19,918	17,759
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,174)	(1,139)
Ընդամենը	288,217	278,075
Ընդամենը այլ ակտիվներ	390,464	505,453

Ծանոթագրություն 22. «Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազ դրամ

	30.09.2015	31.12.2014
Ընթացիկ հաշիվներ		
ՀՀ բանկերի	35,642	83,545
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	146,838	45,522
Հաշվեգրված տոկոսներ	445	45
Ընդամենը	182,925	129,112
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ		
ՀՀ կենտրոնական բանկ		
Վարկեր	2,209,494	2,365,760
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	10,537,000	7,208,000
Այլ		
ՀՀ բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	4,026,535	1,674,910
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
Այլ		
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ		
Այլ	3,663	4,099
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	3,140,226	3,832,305
Այլ	24,601	58,946
Հաշվեգրված տոկոսներ	97,489	120,955
Ընդամենը	20,039,008	15,264,975
Ֆինանսական կազմակերպություններ		
Ընթացիկ հաշիվներ	958,009	194,293
Վարկեր և ավանդներ	5,166,448	6,611,829
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	112,013	
Այլ	32,677	37,869
Հաշվեգրված տոկոսներ	100,103	72,585
Ընդամենը	6,369,250	6,916,576
Ընդամենը պահանջներ բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	26,591,183	22,310,663

Ներկայացնում ենք ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված վարկերում ներառված միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից տարբեր ծրագրերի շրջանակներում իրականացվող վարկավորման գումարները և դրանց գծով հաշվեգրված տոկոսների գումարները:

Հազ դրամ

Ծրագիր	30.09.2015		31.12.2014	
	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի «Հիփոթեքային վարկավորման» ծրագիր	78,522	326	106,299	432
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի միկրո և փոքր բիզնեսի զարգացման ծրագիր	1,991,511	39,727	2,100,000	46,277
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Ջարգացում" ծրագիր	139,460	1,842	159,460	4,422
ԳՀՀ "Ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ՓՄՁ-ների համար" ծրագիր				
Ընդամենը	2,209,493	41,895	2,365,759	51,131

Ծանոթագրություն 23. «Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ»

Հազ դրամ

ՀՀ Կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ	30.09.2015	31.12.2014
Վարկեր		
Այլ	5,138	3,630
Հաշվարկված տոկոսներ		
Ընդամենը	5,138	3,630

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30.09.2015	31.12.2014
Ընթացիկ հաշիվներ	17,709,144	16,940,035
Ժամկետային ավանդներ	5,103,220	6,603,628
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
Այլ	34,920	28,743
Հաշվարկված տոկոսներ	29,364	36,259
Ընդամենը	22,876,648	23,608,665

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30.09.2015	31.12.2014
Ընթացիկ հաշիվներ	6,740	6,902
Այլ		
Ընդամենը	6,740	6,902

ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	30.09.2015	31.12.2014
Ընթացիկ հաշիվներ	180,781	117,629
Ժամկետային ավանդներ	15,217	14,577
Այլ	3,837	4,032
Հաշվարկված տոկոսներ	21	54
Ընդամենը	199,856	136,292

ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30.09.2015	31.12.2014
Ընթացիկ հաշիվներ	9,438,845	9,960,476
Ժամկետային ավանդներ	22,189,717	22,161,604
Այլ	469,824	383,692
Հաշվարկված տոկոսներ	115,872	129,580
Ընդամենը	32,214,258	32,635,352

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30.09.2015	31.12.2014
Ընթացիկ հաշիվներ	251,791	374,547
Ժամկետային ավանդներ	233,933	738,391
Այլ	24,819	21,256
Հաշվարկված տոկոսներ	1,540	3,897
Ընդամենը	512,083	1,138,091
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	55,814,723	57,528,932

30.09.15թ. դրությամբ պարտավորությունների ապահովման միջոց հանդիսացող դրամական միջոցներ 1,658,876 հազ. ՀՀ դրամ

30.09.15թ. դատարանի որոշմամբ և հարկային մարմինների կողմից սառեցված գումար 141,341 հազ. դրամ:

Ծանոթագրություն 23.1 «Ստորադաս փոխառություն»

Բանկը բաժնետիրոջից ներգրավել է 4,357.985 հազ.դրամ ստորադաս փոխառություն, որն ամբողջությամբ մասնակցում է բանկի նորմատիվային լրացուցիչ կապիտալի հաշվարկին

Ծանոթագրություն 24. «Բանկի կողմից թողարկված ավանդային սերտիֆիկատներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 25. «Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություններ»

Հազ դրամ

	30.09.2015	31.12.2014
Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն		
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ`		
Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն		
Սվոփ	10,367	19,659
Ընդամենը	10,367	19,659

Ծանոթագրություն 26. «Վճարվելիք գումարներ»

Հազ դրամ

	30.09.2015	31.12.2014
Վճարվելիք գումարներ		
Շահաբաժիններ	56,730	36,551
Ավանդների ապահովագրության գծով պարտավորություն	17,144	16,230
Ընդամենը	73,874	52,781

Ծանոթագրություն 27. «Այլ պարտավորություններ»

Հազ դրամ

	30.09.2015	31.12.2014
Այլ պարտավորություններ		
Ոչ ռեզիդենտի շահութահարկի գծով	1,601	2,439
ԱԱՀ-ի գծով	2,405	2,520
Այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	88,606	136,795
Սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով		
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	513,255	452,272
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	42,827	34,953
Կրեդիտորական պարտքեր կանոնադրական կապիտալի համայրման գծով	619,164	
Այլ պարտավորություններ	470,932	199,260
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	1,738,790	828,239

Ծանոթագրություն 28. «Կանոնադրական կապիտալ»

Բանկի գրանցված և անբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 2,333,338 հազ. դրամ, այն ներառում է 933,335 հատ սովորական բաժնետոմս 2500 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի կողմից հետ գնված սեփական բաժնետոմսեր առկա չեն: Հաշվետու ժամանակաշրջանում կանոնադրական կապիտալի ավելացում, կանոնադրական կապիտալի նվազում կապված հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի հաշվին չեն կատարվել:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում վճարվել են 143,156 հազ. ՀՀ դրամ շահաբաժիններ:

Ներկայացնում ենք հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ նշանակալից մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկություններ.

Հազ դրամ

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	527,573	22.6	
Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի	455,413	19.5	
Սուքիասյան Ռոբերտ Ալբերտի	357,598	15.3	
Սուքիասյան Էդուարդ Ալբերտի	49,040	2.1	
ՎՋԵԲ	466,670	20	Ֆինանսական

Ծանոթագրություն 29. «Սեփական կապիտալի այլ տարրեր»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 30. «Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Բանկի իրավական պարտավորությունները 30.09.2015թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորում: Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում:

Բանկի հարկային պարտավորությունները 30.09.2015թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհարժեշտություն չկա:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

Հազ դրամ

	30.09.2015	31.12.2014
Զօգտագործված վարկային գծեր	2,478,259	1,973,894
Տրամադրված երաշխիքներ	538,908	350,643
Տրամադրված ակրեդիտիվներ	89,268	1,746,930
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)		

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

Հազ դրամ

Նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
Մինչև 1 տարի		345,483
1-5 տարի		1,146,795
5 տարուց ավելի		0
Ընդամենը		1,492,278

Ծանոթագրություն 31. «Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

Ներկայացվող ծանոթագրության առումով բանկի հետ կապված անձինք են համարվում Բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերերը և «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի ղեկավարներ են համարվում բանկի խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալը և խորհրդի անդամները, գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալները, գլխավոր հաշվապահը, նրա տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը, նրա անդամները, բանկի տնօրինության անդամները, ինչպես նաև բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները՝ բանկի դեպարտամենտի, վարչության, բաժնի պետերը:

Բանկի հետ կապակցված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Հազ դրամ

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	30.09.2015	31.12.2014
Սկզբնական մնացորդ	1,437,436	1,322,820
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ	958,313	1,962,852
Բանկի բաժնետեր	159,320	181,606

Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	435,949	1,559,193
Բանկի ղեկավար	339,588	191,833
Ղեկավարի հետ կապված անձ	23,456	30,221
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխառություններ	912,993	1,848,236
Բանկի բաժնետեր	142,073	156,771
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	541,405	1,465,791
Բանկի ղեկավար	210,091	205,807
Ղեկավարի հետ կապված անձ	19,424	19,866
Վերջնական մնացորդ *	1,482,756	1,437,436

Հազ դրամ

Հոդված	30.09.2015	30.09.2014
Տոկոսային եկամուտներ	151,069	129,374

Հազ դրամ

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	Ցպահանջ	Ժամկետային
Մնացորդը 31.12.2014թ	485,205	1,909,772
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2015թ-ի 9 ամիսների/ ընթացքում ստացված գումարներ այդ թվում	47,799,642	8,711,770
Բանկի բաժնետեր	29,598,308	8,037,567
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	16,179,776	255,516
Բանկի ղեկավար	1,245,337	248,530
Ղեկավարի հետ կապված անձ	776,220	170,157
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2015թ-ի 9 ամիսների/ ընթացքում վճարված գումարներ այդ թվում	47,365,240	4,065,296
Բանկի բաժնետեր	29,154,682	3,471,538
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	16,240,355	224,230
Բանկի ղեկավար	1,236,583	183,420
Ղեկավարի հետ կապված անձ	733,620	186,108
Փախարժեքային տարբերություն (+/-)	(19,868)	(4,372)
Մնացորդը 30.09.2015թ	899,738	6,551,874
Տոկոսային ծախս 2015թ-ի 9 ամսվա կտրվածքով	1,720	402,444

Հազ դրամ

Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	30.09.2015	30.09.2014
Բանկի խորհրդին	91,489	91,320
Աշխատավարձ	91,489	91,320
Պարգևատրում	-	-
Բանկի գործադիր մարմնին	135,701	129,141
Աշխատավարձ	135,701	128,941
Պարգևատրում	-	200
Բանկի ներքին աուդիտին	58,238	56,170
Աշխատավարձ	58,038	55,970
Պարգևատրում	200	200
Ընդամենը	285,428	276,631

Ծանոթագրություն 32. «Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ»

1) վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավի արժեզրկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:

2) վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Բանկում մշակվել է վարկային ռիսկի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանություն, որը հնարավորություն է տալիս գնահատելու վարկի ռիսկայնությունը՝ հիմնվելով համապատասխան մոդելի հաշվարկների արդյունքների վրա: Ջուզակցելով մաթեմատիկական և տնտեսագիտական հիմնավորումները՝ վարկային ռիսկի գնահատման մոդելն ապահովում է ռիսկի գնահատման համալիր մոտեցում, որի արդյունքում վերոհիշյալ մեթոդաբանությունը նպաստում է վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշման կայացմանը՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ կիրառելով նաև էքսպերտային գնահատականները: Փոխառուի վարկունակության նախնական ուսումնասիրության ժամանակ բանկը բացահայտում է պոտենցիալ փոխառուի համապատասխանությունը բանկի վարկային քաղաքականությամբ սահմանված ընդհանուր չափանիշներին, որի դրական արդյունքի դեպքում կատարվում է վարկունակության գործոնների մանրամասն վերլուծություն:

3) մոդելների նկարագրությունը (առկայության դեպքում).

Ի հավելումն վերոհիշյալ մեթոդաբանության՝ վարկային ռիսկի գնահատման համար բանկում կիրառվում է նաև սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շրկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի վնասների հաշվարկ:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ և յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում է բանկի վնասը: Վարկային ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շրկային սցենարները.

1. դասակարգված վարկերի X%-ի չափով դուրսգրումը,
2. կասկածելի վարկերի Y%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
3. ստանդարտ վարկերի Z%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
4. արտարժույթով ստանդարտ վարկերի U%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
5. խոշոր վարկառուի սննկացման հետևանքով վարկի անհուսալի դառնալու սցենար,
6. ընդհանուր վարկերի K%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
7. հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների և հետհաշվեկշռային անավարտ ժամկետային գործառնությունների L%-ի չափով վերափոխումը հաշվեկշռային հոդվածների,
8. առաջին (բացառությամբ կասկածելի դասակարգված), երկրորդ, երրորդ և յոթերորդ սցենարների միաժամանակ հանդես գալու սցենար,

որտեղ X, Y, Z, U, K, L-ը սցենարների պարամետրերն են (1-ից 100 թվեր են):

Սթրես թեստերի կիրառման արդյունքում հաշվարկվում են նշված շոկային իրավիճակների ազդեցությունը Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության Խ1 նորմատիվների վրա, ինչպես նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերը, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարի չափը:

Հաշվարկվում են հնարավոր տարբեր սցենարների դեպքում (յուրաքանչյուր սցենարի պարամետրի տարբեր արժեքների համար) պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարները, որոնք օգտագործվում են նախորդ ժամանակահատվածների տվյալների հիման վրա մշակված հավանական սցենարների վերլուծման նպատակով: Առավել հավանական սցենարների վերլուծության միջոցով գնահատվում է վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը և իրականացվում են ռիսկի նվազագույն մակարդակի ապահովմանն ուղղված միջոցառումներ: Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա դասակարգված, կասկածելի, ստանդարտ և ընդհանուր վարկերի որոշակի տոկոսի դուրսգրման սցենարների ազդեցության վերլուծությունում ներառված է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի որոշումը, որը հնարավորություն է տալիս գնահատել տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականությունը (ռիսկը):

4) վարկային ռիսկի թուլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական.

Բանկը, իր վարկային պորտֆելը կառուցելիս, հաշվառում և վիճակագրություն է տանում վարկերի առանձին տեսակների կենտրոնացումների վերաբերյալ.

- ✓ ըստ տնտեսության ճյուղի,
- ✓ ըստ տարածաշրջանի,
- ✓ ըստ մեկ փոխառուի և նրա հետ փոխկապակցված անձանց,
- ✓ ըստ վարկերի ժամկետների,
- ✓ ըստ գրավների և այլն:

5) վարկային ռիսկի կարգավորումը՝ վարկային ռիսկի ազդեցության նվազման կամ չեզոքացման ուղղությամբ աշխատանքները:

Բանկի որդեգրած վարկային քաղաքականությունը նպատակ է հետապնդում առավելագույնի հասցնել ներգրավված միջոցների, որպես վարկ տեղաբաշխման արդյունավետությունը՝ ապահովելով համապատասխան իրացվելիություն և ռիսկի դիվերսիֆիկացիա անհրաժեշտ եկամտաբերության պայմաններում:

Բանկի վարկային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի և կարգերի միջոցով, որոնք սահմանում են վարկառուին ներկայացվող պահանջները, վերջինիս վարկունակությունը գնահատող համապատասխան չափանիշները, վարկի ապահովվածության գնահատումը, գրավի իրացվելիության վերլուծությունը, խոշոր վարկերի տրամադրման սահմանափակումը, արտաքին միջավայրի փոփոխությունների կանխատեսումը, վարկային մոնիտորինգը, հսկողությունը, վերահսկումը և այլն:

ՏՀԶԿ* - Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն

30.09.2015

Հազ դրամ

<i>Հողվածի անվանումը</i>	<i>ՀՀ</i>	<i>ԱՊՀ երկրներ</i>	<i>ՏՀԶԿ* երկրներ</i>	<i>Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>Ակտիվներ</i>					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	23,632,743				23,632,743
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	5,814,155	439,984	1,779,358	386,056	8,419,553
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	650				650
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	54,425,670		5,750		54,431,420
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	251,509		1,953		253,462
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում					-
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,946,059				7,946,059
Այլ ակտիվներ	24,605				24,605
<i>Ընդամենը ակտիվներ</i>	92,095,391	439,984	1,787,061	386,056	94,708,492
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հողվածներ	3,106,433				3,106,433
<i>Պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	20,004,162	2,504,874	4,076,787	5,360	26,591,183
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	55,382,717	164,444	159,649	107,913	55,814,723
<i>Ընդամենը պարտավորություններ</i>	75,386,879	2,669,318	4,236,436	113,273	82,405,906
<i>Զուտ դիրք</i>	16,708,512	(2,229,334)	(2,449,375)	272,783	12,302,586

31.12.2014

Հազ դրամ

<i>Հողվածի անվանումը</i>	<i>ՀՀ</i>	<i>ԱՊՀ երկրներ</i>	<i>ՏՀԶԿ* երկրներ</i>	<i>Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>Ակտիվներ</i>					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	20,600,018				20,600,018
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	2,662,763	611,314	2,384,299	2,499,433	8,157,809
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	8,825				8,825
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ	54,263				54,263
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	52,057,388				52,057,388
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	47,561		1,917		49,478
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	194,991				194,991
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	6,118,812				6,118,812
Այլ ակտիվներ	34,711				34,711
<i>Ընդամենը ակտիվներ</i>	81,779,332	611,314	2,386,216	2,499,433	87,276,295
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հողվածներ	4,876,308				4,876,308
<i>Պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	14,331,303	2,481,046	5,431,767	66,547	22,310,663
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	56,383,998	834,933	185,794	124,207	57,528,932
<i>Ընդամենը պարտավորություններ</i>	70,715,301	3,315,979	5,617,561	190,754	79,839,595
<i>Զուտ դիրք</i>	11,064,031	(2,704,665)	(3,231,345)	2,308,679	7,436,700

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը ըստ ՀՀ մարզերի տեղաբաշխվածության.

Հազ դրամ

ՀՀ մարզեր	30.09.2015	31.12.2014
Երևան	41,584,999	39,354,305
Արարատ	908,621	499,801
Արմավիր	1,407,836	1,534,102
Կոտայք	2,167,133	2,353,879
Շիրակ	1,118,693	1,143,281
Լոռի	1,329,723	1,206,497
Արագածոտն	3,452,227	3,524,081
Սյունիք	1,123,779	1,106,666
Տավուշ	310,123	300,262
Գեղարքունիք	475,920	483,229
Վայոց Ձոր	432,245	433,910
Արցախ	120,121	117,374
Ընդամենը	54,431,420	52,057,388

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունը ըստ տարածաշրջանների և ռիսկայնության

30.09.2015

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջի ն ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	53,030,145	725,443	602,532	67,550	3,409,028
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					401
Ռուսաստան					401
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)	5,750				
Գերմանիա	5,750			-	
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին					
5. Ընդամենը	53,035,895	725,443	602,532	67,550	3,409,429

31.12.2014

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջի ն ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	51,423,284	419,524	158,586	55,994	3,438,778
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					401
Ռուսաստան					401
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					
5. Ընդամենը	51,423,284	419,524	158,586	55,994	3,439,179

Վարկային ռիսկի վերլուծություն

1-2) Վարկային պորտֆելի ապահովածության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով բանկում վարկերը տրամադրվում են գրավի գնահատված արժեքի առավելագույնը 70%-80%-ի չափով և վարկի գծով հետագա մարումների դեպքում վարկ/գրավ հարաբերակցության գործակիցը նվազում է: Գրավադրվող գույքերի գնահատումը կատարվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից ՀՀ դրամով, վարկերը տրամադրվում են նաև արտարժույթով: Փոխարժեքային տատանումների և ժամկետանց վարկերի պարագայում կուտակված տույժերի հաշվին վարկառուի պարտավորությունների աճի հետևանքով գրավի արժեքի անբավարարության դեպքում բանկի ռիսկերը նվազացնում է այն, որ համաձայն վարկային պայմանագրերի բանկը իրավունք ունի բավարարել իր վարկային պահանջը վարկառուի բանկային հաշվում առկա դրամական միջոցների հաշվին, որից հետո պահանջել վարկային պարտքի բռնագանձում դատական կարգով:

Հարկ է նշել, որ վարկային պորտֆելում չապահովված վարկերը (առանց պահուստների) 30.09.2015թ-ի դրությամբ չեն գերազանցում վարկային պորտֆելի 7.95%-ը: Չապահովված վարկերի գերակշիռ մասը կազմում են «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում հաշիվների ակտիվ շարժ ունեցող հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք ունեն կայուն դրամական հոսքեր: Մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում նաև պլաստիկ քարտերի համար սահմանված վարկային գծերը: Այս վարկերի գծով ռիսկը փոքր է, քանի որ փոքր է մեկ հաճախորդին տրամադրվող վարկային գծերի սահմանաչափը, վարկառուները ապահովված են աշխատանքով, առանձին դեպքերում առկա են հեղինակավոր կազմակերպությունների երաշխավորություններ:

3) Վարկային ներդրումները 30.09.2015թ-ի դրությամբ առանց պահուստների կազմել են 55,360,620 հազ. դրամ: Չաշխատող դասակարգված վարկերի ծավալը 30.09.2015թ-ի դրությամբ կազմել է 1,729,432 հազ. դրամ: Վարկային պորտֆելում հսկվող, ոչ ստանդարտ և կասկածելի վարկերի տեսակարար կշիռները կազմել են համապատասխանաբար 1.47%, 1.41% և 0.25%:

4) Վարկային պորտֆելի պահուստավորումը համապատասխանում է ՀՀՄՍ-ների պահանջներին:

5) 2015թ.3-րդ եռամսյակում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը (բացառությամբ երկարաձգումների) կազմել է 179,492,728 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 36,744,744 հազ. դրամ: Հակադարձ ռեպո գործարքների ծավալը 2015թ 3 -րդ եռամսյակում կազմել է 18,501,750 հազ. դրամ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 17,625,072 հազ. դրամ:

6) «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը իրականացվում է անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով օժտված և աշխատանքային փորձ ունեցող անձնակազմի կողմից: Մասնագետների ընդունելիությունը կատարվում է մրցութային կարգով հատուկ՝ մրցութային հանձնաժողովի կողմից: Մրցույթների մասին հայտարարությունները տեղակայվում են զանգվածային լրատվության միջոցներում և բանկի ինտերնետ կայքում:

7) Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և առևտրային վարկերի գծով վարկային ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով վարկային մասնագետների կողմից իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական գործունեության մանրամասն վերլուծություն: Վերլուծության նպատակով վարկի տրամադրման ստորաբաժանումների մասնագետները այցելում են հաճախորդի գործունեության վայր, վերլուծության համար օգտվելով ինչպես առկա հաշվետու փաստաթղթերից, այնպես էլ կազմելով հաշվեկշռի, եկամուտ-ծախսերի, դրամական հոսքերի, կապիտալի շարժի սեփական տարբերակները:

Բանկի մասնագետի կողմից կազմած հաշվեկշիռը արտացոլում է իրավիճակը վերլուծության պահին՝ իրացվելի ակտիվներ /կանխիկ միջոցներ դրամարկղում, բանկային հաշիվներ, խնայողություններ/, դեբիտորական պարտքեր /ստացվելիք գումարներ, ապրանքներ ճանապարհին, կատարված կանխավճարներ/, ապրանքանյութական պաշարներ /հումք, նյութեր, կիսաֆաբրիկատներ, ապրանքներ/, հիմնական միջոցներ /հաճախորդի գործունեության հետ կապված սարքավորումներ, ավտոմեքենաներ, անշարժ գույք և այլ գույք/:

Եկամուտ - ծախսերի հաշվետվությունը կազմվում է հաշվի առնելով հաճախորդի միջին ցուցանիշները՝ իրացում /միջինացված տվյալներ/, ապրանքի կամ ծառայությունների արժեք /հումքի, նյութերի ծախս, ապրանքների ինքնարժեք/, վերադիր ծախսեր /աշխատավարձ, վարձավճար, տրանսպորտային ծախսեր, կոմունալ ծախսեր, հարկեր և այլն/, այլ եկամուտներ, այլ ծախսեր, տրամդրվելիք վարկի և տոկոսների մարումներ:

Վերլուծության ժամանակ հաշվարկվում են հաճախորդի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այնպիսի տնտեսական ցուցանիշներն ու գործակիցները, ինչպիսիք են կապիտալի համարժեքության գործակից, իրացվելիության գործակից, շրջանառելիության գործակից, վերադիր, համախառն մարժա, մաքուր մարժա, իրացման ծավալների թույլատրելի իջեցման սահման, լրացուցիչ հաշվարկվում է նաև վարկի սպասարկման գործակից:

Վարկի գումարը տրամադրվում է միայն վարկառուի ֆինանսական վիճակը նշված ցուցանիշների համար սահմանված բանկի պահանջներին բավարարելու դեպքում, որոնք ամրագրված են վարկավորման գործընթացը սահմանող ներքին իրավական ակտերով:

Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տրամադրված վարկերի մոնիտորինգ: Մոնիտորինգը իրականացվում է բանկի հատուկ ստորաբաժանման՝ վարկերի մոնիտորինգի բաժնի կողմից: Վարկերի ընթացիկ մոնիտորինգը անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է վարկային մասնագետների կողմից:

Կիրառվում է մոնիտորինգի երկու տեսակ՝

1. Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիտորինգ:

2. Հեռախոսային մոնիտորինգ:

Մոնիտորինգի ընթացքում բաժնի մասնագետների կողմից պարզաբանվում են հետևյալ խնդիրները.՝

2. Տեղեկատվություն վարկառուի շուկայում դիրքի փոփոխության վերաբերյալ (մրցակիցներ, գնային տատանումներ, իրացում և այլն):

3. Ըստ փուլերի տրամադրվող վարկերի, ինչպես նաև գործող վարկերի առկայության դեպքում, նախքան հերթական փուլի կամ նոր վարկի տրամադրումը, իրականացվում է նախկինում տրված վարկի մոնիտորինգ (վերլուծություն):

4. Փոփոխություններ կապված մատակարարների, սպառողների կազմի, հումքի գների հետ:

5. Վարկառուի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այլ ցուցանիշներ:

Մոնիտորինգի ընթացքում վարկի ոչ նպատակային օգտագործման կամ վարկառուի կողմից բանկին ոչ ստույգ տեղեկատվություն ներկայացման դեպքերի բացահայտման ժամանակ փուլերով տրամադրվող վարկերի դեպքում կարող է դադարեցվել հետագա վարկավորումը կամ կարող է դադարեցվել վարկային պայմանագրի գործողությունը և իրականացվել վարկի, առևտրային նպատակով տրամադրված վարկային գծի և հաշվարկված տոկոսագումարների վաղաժամկետ մարում՝ հիմք ընդունելով գրավի պայմանագրով վերապահված իրավունքները:

Գրավի գնահատումը իրականացվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից: Գույքերի գնահատումը արտացոլում է շուկայում առկա իրավիճակը՝ հաշվի առնելով գույքերի գների կանխատեսումը:

Հաճախորդների հետ կնքվող վարկային և գրավի պայմանագրերում առկա է դրույթ գույքերի պարտադիր ապահովագրության վերաբերյալ:

Դուրս գրված վարկերի հավաքագրումը իրականացվում է վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության խնդրահարույց վարկերի բաժնի և անվտանգության վարչության կողմից համատեղ:

8) «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը ներառում է վարկային ռիսկերը հայտնաբերելու համար համապատասխան բոլոր ազդակները:

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում կատարվում է հետևյալ հիմնական ընթացակարգերով՝

1. Վարկավորվող օբյեկտի խելամիտ բացահայտման գործընթաց,
2. Վարկային փաստաթղթերի ստանդարտ փաթեթի հավաքագրում,
3. Վարկերի մոնիտորինգ,
4. Պրոբլեմային վարկերի մարման գործընթաց:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունքում բացահայտվում և գնահատվում է փոխառուի իրավունակությունը, վարկի նպատակը, փոխառուի վարկունակությունը և վարկի մարման աղբյուրները, փոխառուի հետ կապված անձանց գծով առկա ռիսկերի բացահայտում, փոխառուի վարկային պատմությունը, ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալելու փորձառությունը, դիրքը շուկայում, գրավի առարկայի համապատասխանությունը:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը նպաստում է նաև այն, որ բանկի կողմից վարկավորվող հաճախորդների գործունեությունը շատ դեպքերում փոխկապակցված է և բանկը հնարավորություն է ունենում ստուգելու հաճախորդի կողմից ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը նրա հետ առնչվող /մատակարար, գնորդ կամ մրցակից հանդիսացող/ հաճախորդի կողմից ներկայացված տեղեկատվության հետ համեմատելու միջոցով:

Ցուցանիշ	Գումար	Ցուցանիշ	Գումար	Հարաբերություն
31.12.14թ				
Չաշխատող վարկեր	791,284	Ընդհանուր վարկեր	52,057,388	1.5%
30.09.15թ				
Չաշխատող վարկեր	1,729,432	Ընդհանուր վարկեր	54,431,420	3.2%
31.12.14թ				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	157,180	Ընդհանուր կապիտալ	11,071,015	1.4%
30.09.15թ				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	333,907	Ընդհանուր կապիտալ	10,904,273	3.1%
31.12.14թ				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	736,559	Ընդհանուր վարկեր	52,057,388	1.4%
30.09.15թ				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	929,200	Ընդհանուր վարկեր	54,431,420	1.7%
31.12.14թ				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	735,009	Չաշխատող վարկեր	791,284	92.9%
30.09.15թ				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	929,200	Չաշխատող վարկեր	1,729,432	53.7%
31.12.14թ				
Դուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	-14,736	Միջին ընդհանուր վարկեր	45,199,915	0.0%
30.09.15թ				

Գուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	-91,302	Միջին ընդհանուր վարկեր	45,326,822	-0.2%
31.12.14թ				
Փոխհատուցումներ	103,929	վարկերից կորուստ	- 14,736	-705.3%
30.09.15թ				
Փոխհատուցումներ	135,856	վարկերից կորուստ	- 91,302	-148.8%
31.12.14թ				
Շահույթի ծածկման գործակից = (զուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	1,152,089	Վարկերից զուտ կորուստ	-14,736	-7818.2%
30.09.15թ				
Շահույթի ծածկման գործակից = (զուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	480,651	Վարկերից զուտ կորուստ	-91,302	-526.4%
31.12.14թ				
Վարկային ռիսկով ճշգրտված զուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր- վարկերի գծով կորուստ)	4,253,290	Վարկային ներդրումներ	52,057,388	8.2%
30.09.15թ				
Վարկային ռիսկով ճշգրտված զուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր- վարկերի գծով կորուստ)	3,133,342	Վարկային ներդրումներ	54,431,420	5.8%
31.12.14թ				
Խոշոր փոխառություններ	16,405,341	Կապիտալ	11,071,015	148.2%
30.09.15թ				
Խոշոր փոխառություններ	19,456,497	Կապիտալ	10,904,273	178.4%

Շուկայական ռիսկ

1) շուկայական ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Շուկայական ռիսկը արտարժույթային, տոկոսադրույթի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար՝ փոխարժեքի, տոկոսադրույթների և կապիտալի գործիքների գների տատանման:

2) շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկի և դիրքերի կառավարման արդյունավետության

Արտարժույթային ռիսկի գնահատման VAR մոդելի հաշվարկներն իրականացվում են օրական կտրվածքով, որոնց համար հիմք են հանդիսանում արտարժույթների փոխարժեքների նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների ժամանակային շարքերը և արտարժույթային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Որպես առանձին արտարժույթային դիրքի գծով ռիսկի բնութագրիչ դիտվում է առաջիկա մեկ (տաս) օրվա համար փոխարժեքների տատանման հետևանքով վերագնահատման վնասի հնարավոր առավելագույն մեծությունը տրված հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի հաշվարկներն իրականացվել են 99% հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի շրջանակներում հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը, որի հիման վրա իրականացվում է արտարժույթային դիրքերից առաջացող հնարավոր առավելագույն ընդհանուր վնասի (արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի ռիսկի) գնահատում:

Հաշվետու եռամսյակի արդյունքներով միջին օրական հնարավոր առավելագույն վնասն (արտարժույթային ռիսկը) ըստ առանձին արտարժույթային դիրքերի և արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի, 99% հուսալիության պայմաններում կազմել է.

Հաշվետու ժամանակաշրջան	Հազ									
	USD	GBP	EUR	CHF	CNY	AED	RUB	GEL	XAU	Համախա
2014թ. III եռ.	474.79	59.82	176.60	222.57	98.19	262.99	586.57	122.16	8.50	1,132.43
2015թ. III եռ.	5,319.99	645.34	258.54	897.70	0.00	1,446.54	1,531.40	323.61	8.20	8,132.55
աճ/նվազում	4,845.20	585.52	81.94	675.13	-98.19	1,183.55	944.83	201.45	-0.30	7,000.12

Ներկայացվում է բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.

30.09.2015

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	10,464,982	12,515,021	652,740	23,632,743
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	207	-	650
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	2,954,667	5,114,693	350,193	8,419,553
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ				-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	26,111,059	28,320,361		54,431,420
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	253,462			253,462
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում				-
Հետգնման պայմանագրով գրավադրված արժեթղթեր	7,946,059			7,946,059
Այլ ակտիվներ	13,753	10,850	2	24,605
Ընդամենը ակտիվներ	47,744,425	45,961,132	1,002,935	94,708,492
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	16,612,465	9,741,443	237,275	26,591,183
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	20,634,854	34,672,878	506,991	55,814,723
Ստորադաս փոխառություն	4,388,795			4,388,795
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական պարտավորություն	10,367	-		10,367
Ընթացիկ հարկի զծով պարտավորություն				-
Վճարվելիք գումարներ	73,874			73,874
Հետաձգված հարկային պարտավորություն				-
Այլ պարտավորություններ	1,697,698	37,432	2,787	1,737,917
Ընդամենը պարտավորություններ	43,418,053	44,451,753	747,053	84,228,064
Զուտ դիրք	4,326,372	1,509,379	255,882	6,091,633

31.12.2014

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	10,929,663	9,094,462	575,893	20,600,018
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	8,382	-	8,825
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	1,642,645	5,751,538	763,630	8,157,813
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	54,263	-	-	54,263
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	29,150,426	22,944,267	-	52,094,693
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	49,478	-	-	49,478
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	227,439	-	-	227,439
Հետզման պայմանագրով գրավադրված արժեթղթեր	6,118,812	-	-	6,118,812
Այլ ակտիվներ	19,949	14,744	18	34,711
Ընդամենը ակտիվներ	48,193,118	37,813,393	1,339,541	87,346,052
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	14,123,061	8,143,012	44,590	22,310,663
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24,639,929	32,388,828	500,175	57,528,932
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություն	19,659	-	-	19,659
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	116,061	-	-	116,061
Վճարվելիք գումարներ	52,781	-	-	52,781
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-
Այլ պարտավորություններ	645,451	44,412	126,189	816,052
Ընդամենը պարտավորություններ	39,596,942	40,576,252	670,954	80,844,148
Զուտ դիրք	8,596,176	(2,762,859)	668,587	6,501,904

* «I խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ԱՄՆ դոլար, Անգլիական ֆունտ ստեռլինգ, Եվրո, Շվեյցարական ֆրանկ, Ռսկու ստանդարտացված ձուլակտոր և Մետաղական հաշիվ

** «II խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ՌԴ ռուբլի, Վրացական լարի, Չինական յուան, ՄԱԷ դիրխամ:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկի գնահատում:

Գիսբալանսի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բանկի 2015թ. III եռամսյակի միջին կուտակային դիսբալանսը (տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը) դրական է՝ 1,401,952.0 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 1,025,289.0 հազ. դրամի դիմաց՝ բացարձակ արժեքով աճելով 376,663.0 հազ. դրամով կամ 36.7%-ով, այսինքն՝ բանկը միջին հաշվով 2015թ. III եռամսյակում զգայուն է եղել ըստ ակտիվների: Միջին կուտակային դիսբալանսը 2015թ. III եռամսյակում, նախորդ եռամսյակի համեմատ, բացարձակ արժեքով նվազել է 77,526.0 հազ. դրամով կամ 5.2%-ով:

Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցության միջին գործակիցը 2015թ. III եռամսյակում, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, աճել է 0.3 տոկոսային կետով՝ կազմելով 102.1%՝ 2014թ. III եռամսյակի 101.8% միջին արժեքի դիմաց, այսինքն 2015թ. III եռամսյակում միջին հաշվով տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվները կազմել են տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների 102.1%-ը:

Ակտիվների դյուրացիան 2015թ. III եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 1.199 տարի (2014թ.-ի III եռամսյակի վերջի 1.207 տարվա դիմաց)՝ նվազելով 0.008 տարով կամ 0.7%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (1.142 տարի) նշված ցուցանիշն աճել է 0.057 տարով կամ 5.0%-ով:

Պարտավորությունների դյուրացիան 2015թ. III եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.488 տարի (2014թ.-ի III եռամսյակի վերջի 0.420 տարվա դիմաց)՝ աճելով 0.068 տարով կամ 16.2%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.470) նշված ցուցանիշն աճել է 0.018 տարով կամ 3.8%-ով:

Դյուրացիայի ճեղքվածքը 2015թ. III եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.735 (2014թ.-ի III եռամսյակի վերջի 0.824-ի դիմաց)՝ նվազելով 0.089-ով կամ 10.8%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.698) նշված ցուցանիշն աճել է 0.037-ով կամ 5.3%-ով:

Փոփոխվող տոկոսադրույթով ակտիվներ և պարտավորություններ
30.09.2015թ

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ												
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ներգրավված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝												
- վարկեր				2,142,219		743,303		114,292		228,585		
Ընդամենը	-	-	-	2,142,219	-	743,303	-	114,292	-	228,585	-	-
Զուտ դիրք	-	-	-	(2,142,219)	-	(743,303)	-	-114,292	-	(228,585)	-	-

31.12.2014թ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝												
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ներգրավված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝												
- վարկեր				1,773,711		1,928,705		243,763				
Ընդամենը	-	-	-	1,773,711	-	1,928,705	-	243,763	-	-	-	-
Զուտ դիրք	-	-	-	(1,773,711)	-	(1,928,705)	-	-243,763	-	-	-	-

Ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույքները.

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ 30.09.2015թ.		Նախորդ ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ 31.12.2014թ.	
	Դրամ	Արտարժույթ	Դրամ	Արտարժույթ
Ակտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում			-	-
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում`	12.58	1.75	24.54	4.69
- միջբանկային վարկեր	0.00	1.75	0.00	4.69
- միջբանկային ռեպո	12.47	0.00	26.70	0.00
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	18.85	12.80	20.45	12.80
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	14.33		14.33	
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	10.81	6.75	17.60	5.53
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	5.83	4.46	4.12	4.69

3) մողելների նկարագրությունը

Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի տատանման հետևանքով վերագնահատումից հնարավոր առավելագույն վնասն է, որը գնահատվում է ինչպես ըստ առանձին արտարժույթների, այնպես էլ բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների ողջ փաթեթի (այսուհետ՝ փաթեթ) համար:

Արտարժույթային ռիսկի չափման և գնահատման համար կիրառվում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR (Value at Risk) մեթոդը (մողելը), որի միջոցով հաշվարկվում է ինչպես առանձին արտարժույթի տեսակների (արտարժույթային դիրքերի), այնպես էլ ամբողջ փաթեթի համար հնարավոր առավելագույն վնասի չափը (տրված հուսալիությանմբ): Համաձայն VAR մեթոդի հնարավոր առավելագույն վնասի չափը հաշվարկվում է արտարժույթային բաց դիրքերի և փոխարժեքների տատանումը բնութագրող ժամանակային շարքերի հիման վրա: Բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների համար հաշվարկված մեկօրյա VAR-երի հիման վրա գնահատվում են 10-օրյա VAR-երի արժեքները՝ առանձին արտարժույթների և ընդհանուր փաթեթի համար:

Հնարավոր առավելագույն վնասի հաշվարկը հնարավորություն է տալիս բանկին գնահատել իր արտարժույթային գործունեության արդյունավետությունը՝ հաշվի առնելով կորուստ կրելու ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը, կառավարել արտարժույթային դիրքերը՝ ելնելով հնարավոր առավելագույն կորուստների չափից, անհրաժեշտության դեպքում սահմանափակելով արտարժույթային դիրքերի ծավալները:

Բանկի արտարժույթային քաղաքականությունը միտված է արտարժույթային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ, իսկ նորմատիվների հաշվարկման ժամանակ հաշվարկվում է արտարժույթային ռիսկի հաշվարկման ստանդարտ մեթոդաբանության համաձայն :

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույթների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

Տոկոսադրույթի ռիսկի գնահատումն իրականացվում է «Տոկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքի մողելի» («GAP մողել») և «Դյուրացիայի մողելի» կիրառմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատել տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցությունը բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

GAP ցուցանիշը (ճեղքվածքը) հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույթի փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Հաշվարկներն իրականացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ առաջիկա 3 ամիսների ընթացքում զուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցության գնահատման համար:

Սույն մողելի շրջանակներում կատարվում են հետևյալ ենթադրությունները.

1. դիտարկվող ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը և ծավալները մնում են անփոփոխ, այսինքն՝ մարված ակտիվները և պարտավորությունները կրկին տեղաբաշխվում և ներգրավվում են, բայց արդեն նոր գործող տոկոսադրույթներով,
2. տոկոսադրույթների վերանայումը կատարվում է յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջնակետում,
3. տարբեր մարման ժամկետայնությամբ բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների տոկոսադրույթները փոփոխվում են միևնույն չափով, այսինքն՝ տեղի է ունենում ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության կորերի զուգահեռ տեղաշարժ:

Բանկի զգայունությունը տոկոսադրույթի նկատմամբ գնահատվում է «ճեղքվածքի հարաբերակցություն» ցուցանիշի միջոցով (GAP/ASSETS), որը հաշվարկվում է ակտիվների և պարտավորությունների կունուլյատիվ ճեղքվածքը հարաբերելով ակտիվներին:

Դյուրացիայի մողելի դեպքում գնահատվում է տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Այս մոդելի շրջանակներում նախ հաշվարկվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների պորտֆելների դյուրացիաները (միջին կշռված ժամկետայնությունները), այնուհետև, վերջիններիս հիման վրա՝ կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների (ապագա հոսքերի) ներկա արժեքների փոփոխությունների (պայմանավորված տոկոսադրույքի տատանմամբ) տարբերությունը: Կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխության գնահատման համար հաշվարկվում է դյուրացիայի ճեղքվածքը,

որն արտացոլում է բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների անհամապատասխանության աստիճանը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների ապագա հոսքերի միջին կշռված ժամկետայնությունների անհամապատասխանությունը: Դյուրացիայի ճեղքվածքի մեծ արժեքը վկայում է տոկոսադրույքների ռիսկի մակարդակի բարձր լինելու մասին: Դյուրացիայի ճեղքվածքի ցածր մակարդակի պահպանումը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների միմյանց մոտ արժեքների ապահովումը, հանգեցնում է տոկոսադրույքի ռիսկի հեջավորման (կապիտալի տնտեսական արժեքի՝ տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ կայունության):

Մշտապես ուսումնասիրվում են փոփոխուն տոկոսադրույքների տատանումները և դինամիկան, գնահատվում է դրանց հավանական փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի փոփոխուն տոկոսադրույքով ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի նվազեցման նպատակով ապահովվում է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքի (կուտակային դիսբալանսի) և դյուրացիայի ճեղքվածքի պահպանումը ռիսկի ընդունելի սահմաններում: Հաշվի առնելով տոկոսադրույքների փոփոխման ընդհանուր միտվածությունը և կիրառելով մշակված մոդելները՝ միջոցառումներ են ձեռնարկվում ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալային և ժամկետային արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը որևէ բորսայում (ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործոններով (տվյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

V ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում,

V հնարավոր կորուստների գնահատում,

V հեջավորման գործիքների կիրառում,

V ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,

V կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Իրացվելիության ռիսկ

1) իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Իրացվելիությունը բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:

2) իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների նկարագրությունը

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար կիրառվում են՝ *սթրես թեստերի մեթոդը*, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի իրացվելիության նորմատիվների խախտման հնարավորության բացահայտում և դրանց չափերի հաշվարկ և *ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդը*, որը ենթադրում է իրացվելիության ցուցանիշների հաշվարկ, որոնց միջոցով իրականացվում է նաև իրացվելիության կառավարման որակի գնահատում:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ: Յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում են բանկի նորմատիվների խախտման չափերը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները.

1. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
2. Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
3. Բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի ետ պահանջում,
4. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի միաժամանակ ետ պահանջում,
5. Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների X%-ի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների Y%-ի ետ պահանջում (ընդ որում դիտարկվում են սցենարի երեք մակարդակ՝ մեղմ, միջին և խիստ, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների (ժամկետից շուտ) և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների համապատասխանաբար 10, 15 և 20 տոկոսի միաժամանակ ետ պահանջման իրավիճակները):

Բացահայտվում է նշված իրավիճակների հանդես գալու պայմաններում իրացվելիության Ն21 և Ն22 նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և հաշվարկվում են դրանց խախտման չափերը: Նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի հաշվարկումը հնարավորություն է տալիս ստանալ բանկի իրացվելիության ռիսկի հստակ գնահատականներ՝ վերլուծելով ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջման և ցպահանջ պարտավորությունների ետ պահանջման ազդեցությունը նորմատիվների վրա և գնահատելով վերջիններիս խախտման հավանականությունը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և վերլուծել բանկի իրացվելիության ռիսկը, ինչպես նաև բանկի կողմից վարվող քաղաքականությունը իրացվելիության բավարար մակարդակը պահպանելու համար: Այդ նպատակով բացահայտվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքները, հաշվարկվում են իրացվելիության ցուցանիշները և գնահատվում է բանկի իրացվելիության կառավարման որակը: Իրացվելիության գնահատման սույն մեթոդաբանությունում կատարվում է ակնթարթային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև մեկ տարի կուտակային) իրացվելիությունների տարանջատում, ինչպես նաև դիտարկվում են իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերը բանկի իրացվելիության կառավարման որակի գնահատման համար:

3) իրացվելիության ռիսկի թուլատրելի նակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական

Իրացվելիության ռիսկի գնահատում:

2015թ III եռամսյակի ընթացքում ակնթարթային իրացվելիության և ընդհանուր (մինչև 1 տարի կուտակային) իրացվելիության ցուցանիշները նվազել են համապատասխանաբար 18.41 և 5.63 տոկոսային կետով, իսկ մինչև 90 օր կուտակային իրացվելիության ցուցանիշը՝ աճել 9.43 տոկոսային կետով:

Հոդվածի անվանումը	Չափաատող		Մարմանը մնացել է						Անժամկետ	Ընդամենը
	Ժամկետային	Ժամկետանց	Ցպահանջ	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում			23,362,743	-	-	-	-	-	270,000	23,632,743
Թանկարժե մետաղների ստանդարտացված ծուլակտորներ			650							650
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			2,464,214	3,471,738	-	2,368,622	-	-	114,978	8,419,552
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ										-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	928,378	111,012	-	9,611,224	5,253,090	5,466,227	27,169,522	5,891,967	-	54,431,420
Արժեթղթեր, այդ թվում				7,946,058	-	-	-	-	253,462	8,199,520
- առևտրային նպատակով պահվող										-
- վաճառքի համար մատչելի			-						253,462	253,462
- մինչև մարման ժամկետը պահվող										-
- ռեպո համաձայնագրով վաճառված			-	7,946,058						7,946,058
Այլ պահանջներ	-	-	248	24,357	-	-	-	-	-	24,605
Պայմանագրային պահանջներ**										-
Ընդամենը	928,378	111,012	25,827,855	21,053,377	5,253,090	7,834,849	27,169,522	5,891,967	638,440	94,708,490
Այդ թվում										
I խմբի արտարժույթով	490,240	53,019	14,713,238	5,340,651	2,715,300	4,625,596	13,888,128	4,019,982	114,978	45,961,132
II խմբի արտարժույթով	-	-	859,099	143,834	-	-	-	-	-	1,002,933
Այդ թվում										
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով										-
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	928,378	111,012	560,439	18,596,765	5,244,753	7,818,325	27,070,786	5,891,967	-	66,222,425
Անտոկոս			25,267,421	2,456,612	8,337	16,524	98,719	-	638,440	28,486,053
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	1,200,488	13,106,715	3,359,728	4,705,907	3,955,511	262,324	510	26,591,183
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում	-	-	28,102,465	7,870,418	5,756,973	11,111,849	2,821,256	150,555	1,205	55,814,721
- ցպահանջ ավանդներ	-	-	27,391,055	31,199	-	-	21,055	-	1,205	27,444,514
- ժամկետային ավանդներ	-	-	-	7,839,219	5,731,468	11,111,849	2,800,201	150,555	-	27,633,292
- այլ	-	-	711,411	-	25,505	-	-	-	-	736,916
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություն			10,367							10,367
Ստորադաս փոխառություններ				30,810					4,357,985	4,388,795
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն										-
Վճարվելիք գումարներ			73,874							73,874
Հետաձգված հարկային պարտավորություն										-
Այլ պարտավորություններ	0	-	984,950	739,737	12,052	1,182	-	-	-	1,737,921
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	0	-	-	197,555	371,156	774,681	1,702,782	60,259	-	3,106,433
Պայմանագրային պարտավորություններ										-
Ընդամենը	-	-	30,372,144	21,716,870	9,128,753	15,818,938	6,776,767	412,879	1,715	84,228,066
Այդ թվում										
I խմբի արտարժույթով	-	-	12,495,559	7,381,690	7,827,744	11,853,247	3,119,080	1,774,433	-	44,451,753
II խմբի արտարժույթով	-	-	404,999	243,075	46,893	51,422	664	-	-	747,053
«Խոշոր» պարտավորություններ			3,590,866	11,503,392	1,012,695	321,561	1,854,247			18,282,761
Այդ թվում										
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով				2,142,219	743,303	114,292	228,585			3,228,399
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	-	-	10,581,960	18,834,914	8,347,893	15,703,464	6,548,182	412,879	1,715	60,431,007
Անտոկոս	-	-	19,790,190	739,737	37,557	1,182	-	-	-	20,568,666
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	928,378	111,012	(4,544,289)	(663,493)	(3,875,663)	(7,984,089)	20,392,755	5,479,088	636,725	10,480,424
Այդ թվում										
I խմբի արտարժույթով	490,240	53,019	2,217,679	(2,041,039)	(5,112,444)	(7,227,651)	10,769,048	2,245,549	114,978	1,509,379
II խմբի արտարժույթով	-	-	454,100	(99,241)	(46,893)	(51,422)	(664)	-	-	255,880
Փոփոխվող տոկոսադրույքների համար	-	-	-	(2,142,219)	(743,303)	(114,292)	(228,585)	-	-	(3,228,399)
Ֆիքսված տոկոսադրույքների համար	928,378	111,012	(10,021,521)	(238,149)	(3,103,140)	(7,885,139)	20,522,604	5,479,088	(1,715)	5,791,418
Կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք	928,378	1,039,390	(3,504,899)	(4,168,392)	(8,044,055)	(16,028,144)	4,364,611	9,843,699	10,480,424	

Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջան

31.12.2014

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	Չափատող		Մարմանը մնացել է						Անժամկետ	Ընդամենը
	Ժամկետային	Ժամկետանց	Ցպահանջ	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	19,330,019	-	-	-	-	-	1,270,000	20,600,019
Թանկարժեք մետաղների ստանդարտացված ծուլակտորներ			8,825							8,825
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	0	0	3,106,199	4,721,539	-	9	-	-	330,066	8,157,813
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ			54,263							54,263
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	399,874	29,509		7,889,731	7,108,072	5,712,295	25,055,489	5,899,723	-	52,094,693
Արժեթղթեր, այդ թվում				104,696	-	60,014	2,315,930	3,638,171	276,918	6,395,729
- առևտրային նպատակով պահվող										-
- վաճառքի համար մատչելի			-						276,918	276,918
- մինչև մարման ժամկետը պահվող										-
- ռեպո համաձայնագրով վաճառված			-	104,696	-	60,014	2,315,930	3,638,171	-	6,118,811
Այլ պահանջներ				34,711			-	-		34,711
Պայմանագրային պահանջներ**										-
Ընդամենը	399,874	29,509	22,499,306	12,750,677	7,108,072	5,772,318	27,371,419	9,537,894	1,876,984	87,346,053
Այդ թվում										
I խմբի արտարժույթով	65,226	6,370	11,996,622	5,238,380	4,765,853	2,361,557	10,000,185	3,379,200		37,813,393
II խմբի արտարժույթով	-	-	938,858	400,683	-	-	-	-	-	1,339,541
Այդ թվում										
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով										-
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	399,874	29,509	63,099	11,854,760	7,108,072	5,772,318	27,371,419	9,537,894	1,876,984	64,013,929
Անտոկոս	-	-	22,436,207	895,917						23,332,124
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	7,631,777	3,228,435	1,629,641	4,875,149	4,689,878	255,287	500	22,310,667
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում	-	-	27,800,555	10,386,932	6,692,719	11,481,216	1,014,745	151,513	1,253	57,528,933
- ցպահանջ ավանդներ	-	-	26,574,457	36,876	12,762	2,246	21,055	-	1,253	26,648,649
- ժամկետային ավանդներ	-	-	4,039	10,350,056	6,679,957	9,732,040	993,690	151,513	-	27,911,295
- այլ	-	-	1,222,059			1,746,930				2,968,989
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություն			19,659							19,659
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն							116,061			116,061
Վճարվելիք գումարներ			52,781							52,781
Հետաձգված հարկային պարտավորություն										-
Այլ պարտավորություններ	-	-	641,651	171,460	636	2,289				816,036
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	-	-	-	221,670	110,653	2,047,293	1,607,145	75,206	9,499	4,071,466
Պայմանագրային պարտավորություններ										-
Ընդամենը	-	-	36,146,423	13,786,827	8,322,996	16,474,715	5,704,623	406,800	1,753	80,844,137
Այդ թվում										
I խմբի արտարժույթով	-	-	10,294,267	10,320,998	5,687,137	12,915,449	1,243,472	114,929		40,576,252
II խմբի արտարժույթով	0	0	394,813	80,981	26,616	165,761	2,784	-	-	670,955
«հոշոր» պարտավորություններ			4,649,772	7,284,368	301,105	30,227	2,017,090			14,282,562
Այդ թվում										
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով				1,773,711	1,928,705	243,763				3,946,179
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	0	0	12,811,784	11,804,470	6,380,901	14,479,487	5,683,568	406,800	-	51,567,010
Անտոկոս	-	-	23,334,639	208,646	13,390	1,751,465	21,055		1,753	25,330,948
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	399,874	29,509	(13,647,117)	(1,036,150)	(1,214,924)	(10,702,397)	21,666,796	9,131,094	1,875,231	6,501,916
Այդ թվում										
I խմբի արտարժույթով	65,226	6,370	1,702,355	(5,082,618)	(921,284)	(10,553,892)	8,756,713	3,264,271	-	(2,762,859)
II խմբի արտարժույթով	-	-	544,045	319,702	(26,616)	(165,761)	(2,784)		-	668,586
Փոփոխվող տոկոսադրույքների համար	-	-	-	(1,773,711)	(1,928,705)	(243,763)	-	-	-	(3,946,179)
Ֆիքսված տոկոսադրույքների համար	399,874	29,509	(12,748,685)	50,290	727,171	(8,707,169)	21,687,851	9,131,094	1,876,984	12,446,919
Կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք	399,874	429,383	(13,217,734)	(14,253,884)	(15,468,808)	(26,171,205)	(4,504,409)	4,626,685	6,501,916	

Ծանոթագրություն 33. «Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն»

Բանկում առկա չեն կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջներ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 12 % ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազ. դրամ գումարով: Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները:

Ներկայացնում ենք հաշվեկշռային կապիտալի կառուցվածքը.

	Հազ դրամ	
	30.09.2015	31.12.2014
Կանոնադրական կապիտալ	2,333,338	2,333,338
Պահուստներ`	6,058,903	5,665,843
Գլխավոր պահուստ	6,000,000	5,405,133
Վերագնահատման պահուստներ	58,903	260,710
Զբաղիված շահույթ (վնաս)	2,509,919	3,105,129
Ընդամենը կապիտալ	10,902,160	11,104,310

Ներկայացնում ենք ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկման համար կիրառվող հիմնական և ընդհանուր կապիտալները կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում` ըստ ամիսների, համեմատելով այդ ցուցանիշները նորմատիվային պահանջների հետ.

2015թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փաստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	8,961,578	315,720	9,277,298	64,010,658	1,100,894	12.68	12
Փետրվար	8,850,801	317,154	9,167,955	63,430,008	1,031,514	12.73	12
Մարտ	8,834,583	566,517	9,401,100	63,851,005	923,726	13.14	12
Ապրիլ	8,861,599	2,881,854	11,743,453	63,430,662	904,915	16.55	12
Մայիս	8,690,543	4,339,342	13,029,885	65,375,536	905,698	17.87	12
Հունիս	8,543,774	4,271,887	12,815,661	66,343,559	1,013,455	17.14	12
Հուլիս	8,465,605	4,232,803	12,698,408	68,799,608	951,992	16.55	12
Օգոստոս	8,491,341	4,245,671	12,737,012	69,726,632	1,036,429	16.25	12
Սեպտեմբեր	8,552,040	4,276,020	12,828,060	70,302,089	1,044,853	16.24	12

2014թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փաստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	8,240,862	1,046,908	9,287,770	53,052,950	1,118,598	14.89	12
Փետրվար	7,905,841	983,126	8,888,967	53,826,057	1,103,906	14.10	12
Մարտ	7,834,785	826,813	8,661,598	55,481,270	1,067,818	13.45	12
Ապրիլ	7,965,916	883,500	8,849,416	57,029,273	1,104,906	13.36	12
Մայիս	7,857,777	943,233	8,801,010	56,716,308	1,101,716	13.36	12
Հունիս	7,996,041	935,523	8,931,564	57,068,163	1,114,029	13.46	12
Հուլիս	8,084,207	880,048	8,964,255	59,237,113	1,119,714	13.07	12
Օգոստոս	8,172,644	870,684	9,043,328	60,133,106	1,104,177	13.04	12
Սեպտեմբեր	8,302,696	897,073	9,199,769	60,896,835	1,080,444	13.16	12
Հոկտեմբեր	8,423,559	1,031,867	9,455,426	62,589,111	1,110,873	13.16	12
Նոյեմբեր	8,424,647	1,073,194	9,497,841	64,545,616	1,104,644	12.88	12
Դեկտեմբեր	8,957,704	338,037	9,295,741	65,080,651	1,005,343	12.65	12

Ներկայացնում ենք ընթացիկ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների, անավարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկերի կշիռները՝ ըստ ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ հաստատատված Կանոնակարգ 2-ի ռիսկի կշիռների.

Հազ դրամ

30.09.2015թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտ.	Անավարտ ժամկետային գործառն.	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	37,822,531	167,075		-
10%	2,832,739			283,274
20%	1,210,034			242,007
30%	1,893,995			568,199
50%	3,089,004	24		1,544,514
75%	5,976,904	94,736		4,553,730
100%	23,003,401	502,093		23,505,494
110%	308,103	23,451		364,709.40
150%	24,846,537	968,672	6,750	38,732,939
Ընդամենը	100,983,248			69,794,865

Հազ դրամ

31.12.2014թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտ.	Անավարտ ժամկետային գործառն.	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	31,358,342			-
10%	1,580,518			158,052
20%	1,531,625			306,325
30%	1,719,379			515,814
50%	2,309,211	15		1,154,613
75%	8,743,185	149,603		6,669,591
100%	25,902,212	343,793		26,246,005
110%	130,126	33,066		179,511.20
150%	19,043,406	861,537		29,857,415
Ընդամենը	92,318,004	1,388,014		65,087,325

Ծանոթագրություն 34. «Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք»

Ներկայացնում ենք ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ՀՀՍՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը» պահանջների համաձայն.

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրազեկ և պատրաստական կողմերի միջև «պարզած ձեռքի հեռավորությամբ» գործարքի ընթացքում:

ՀՀ պետական գանձապետական և ՀՀ ԿԲ արժեթղթերի իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումների հիման վրա:

30.09.15թ. դրությամբ ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր դասի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ Բանկի կողմից օգտագործվել են հետևյալ մեթոդներն ու գնահատումները.

Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական Բանկում .

Այս կարճաժամկետ գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտորեն արտացոլում է նրանց իրական արժեքը:

Հաճախորդներին տրված վարկեր ու փոխառություններ, պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ.

Վարկային պորտֆելի իրական արժեքը կախված է պորտֆելի յուրաքանչյուր դասի շրջանակներում առանձին վարկի վարկային և տոկոսադրույքային առանձնահատկություններից: Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի գնահատումը հաշվի է առնում վարկերի տարբեր դասերին բնորոշ ռիսկերը, ինչը հիմնված է այնպիսի գործոնների վրա, ինչպիսիք են տնտեսական այն ճյուղի իրավիճակը, որտեղ գործում է յուրաքանչյուր փոխառում, յուրաքանչյուր փոխառուի տնտեսական իրավիճակը և ձեռք բերված երաշխիքները: Հետևաբար վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը այն զեղչի ճշգրիտ գնահատականն է, որն արտացոլում է վարկային ռիսկի ազդեցությունը:

Ներգրաված միջոցներ բանկերից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

Հաճախորդների ավանդներ և բանկային հաշիվներ.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

30.09.15թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Ծանոթագրություն 35. «Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 36. «Ապաճանաչում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 37. «Գրավադրված ակտիվներ»

30.09.15թ. դրությամբ բանկը գրավադրված ակտիվներ չունի

Ծանոթագրություն 38. «Ընդունված գրավ»

30.09.15թ. դրությամբ առկա չեն գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

Ներկայացնում ենք բանկի կողմից գրավ ընդունված ակտիվները և երաշխավորությունները իրենց համապատասխան վարկային ներդրումների հետ, առանց հաշվի առնելու պահուստի գումարները.

Հազ դրամ

Գրավի տեսակ	30.09.2015		31.12.2014	
	Վարկի գումար	Գրավի գումար	Վարկի գումար	Գրավի գումար
Անշարժ գույք	22,967,023	108,004,100	21,856,511	88,874,550
Ավտոմեքենա	4,041,874	14,729,725	4,808,107	14,707,935
Սարքավորում	138,398	570,850	153,205	356,433
Պատրաստի արտադրանք	496,885	1,139,045	540,929	1,108,045
Երաշխավորություն	16,828,736	74,541,862	13,853,270	55,923,304
Դրամական միջոցներ	720,272	1,658,876	707,627	1,029,181
Ոսկյա իրեր	5,754,955	7,248,228	5,665,566	6,379,519
Ստանդարտ ոսկի	4,500	9,018	28,701	38,741
Պետ. արժեթղթեր				
ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ գրավ	9,328	45,682	3,081	12,988
Գրավ առկա չէ	4,398,649		5,176,950	
Ընդամենը	55,360,620	207,947,386	52,793,947	168,430,696

Ծանոթագրություն 39 «Պարտավորությունների չկատարում/խախտում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա

Բանկի վարչության նախագահ

Ա. Նալջյան

Գլխավոր հաշվապահ

Դ.Ազատյան

Վավերացման ամսաթիվը 20 Հոկտեմբեր 2015թ.